Luis Sepúlveda

MARTIYA UÇMAYI ÖĞRETEN KEDİ

ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI
Roman

Çeviren: Saadet Özen

Resimleyen: Mustafa Delioğlu

30. basım

CAN ÇOCUK

YAŞ
7
8
9
10
+

Luis Sepúlveda

MARTIYA UÇMAYI ÖĞRETEN KEDİ

Dostluk ne zaman başlar?

Okyanusa dökülen petrolden zehirlenen genç martı Kengah, karaya ulaşmayı ve orada yumurtlamayı başarır. Ölmeden önce, içinde yavrusunun bulunduğu yumurtayı kedi Zorba'ya emanet eder ve ondan üç konuda söz ister...

Tüm hammaddeler laboratuvarda testten geçirilmiş ve sağlığa zararlı herhangi bir maddeye rastlanmamıştır.

DBE | Davranış Bilimleri Enstitüsü®
psikolojik hizmetler, eğitim, araştırma, kurumsal danışmanlık

Bu kitap DBE-Davranış Bilimleri Enstitüsü'nün Çocuk ve Genç Psikolojik Danışmanlık Merkezi uzmanlarından Klinik Psikolog Cemre Soysal tarafından çocuk ve ruh sağlığı gelişimi açısından uygun bulunmuştur.

ISBN 978-975-510-942-

9 789753 10942

KDV İÇİNDEDİR
10.00 TL

CAN ÇOCUK

Luis Sepúlveda

MARTIYA UÇMAYI ÖĞRETEN KEDİ

Çeviren: Saadet Özen ■ Resimleyen: Mustafa Delioğlu

CAN ÇOCUK

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzelti: Nurten Sönmezcan
Kapak ve İç Tasarım: Gözde Bitir
Tasarım Uygulama: Gelengül Erkara

1. Basım: 1999
30. Basım: 5000 adet, Şubat 2014
ISBN 978-975-510-942-8
Historia de una gaviota y del gato
que le enseñó a volar, Luis Sepúlveda
© Luis Sepúlveda, 1996 / Dr. Ray-Güde Mertin,
Literarische Agentur, Bad Homburg, Germany
© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 1999
Bu eserin Türkçe yayın hakları
Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığı ile alınmıştır.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım, Dağıtım, Ticaret ve Sanayi LTD. ŞTİ.
Yayıncı Sertifika No: 10758
Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33
www.cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Kapak Baskı: Azra Matbaası; Sertifika No: 27857
Adres: Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok Kat: 3
No: 3/2 Topkapı, Zeytinburnu, İstanbul
İç Baskı ve Cilt: Ekosan Matbaası; Sertifika No: 19039
Adres: Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi 2 NF 4/8
Topkapı, İstanbul

Bu kitabın sahibi:

.....

Luis Sepúlveda

1949 yılında Şili'de doğdu. Gençliğinde içinde yer aldığı politik etkinlikler nedeniyle işkenceye uğradı ve yirmi beş yaşında ülkesini terk etmek durumunda kaldı. Bunun ardından, birçok Güney Amerika ve Avrupa ülkesinde yaşadı. 1980 yılında Almanya'ya taşındı; ailesiyle birlikte bir süre bu ülkede yaşadı. Sepúlveda, 1997'den beri İspanya'da, Asturias'ta yaşıyor. Dünyanın hemen her yerini dolaşmış olan yazar, Greenpeace Örgütü'nün üyesidir; Unesco'nun kimi çalışmalarında da görev almıştır. Sürgüne gittiği dönemde yazmaya başladı; yaşamı, doğa, ülkeler ve halklar hakkında, kısa öykü, roman, oyunlar, radyo oyunları ve deneme türünde yapıtlar verdi; yapıtları birçok ödül aldı.

MARTIYA UÇMAYI ÖĞRETEN KEDİ

İçindekiler

Birinci Bölüm

Kuzey Denizi, 11

Kocaman, Şişko Bir Kara Kedi, 15

Ufukta Hamburg, 23

Bir Uçuşun Sonu, 29

Öğüt Peşinde, 33

Garip Bir Yerde, 39

Her Şeyi Bilen Bir Kedi, 45

Zorba, Sözlerini Tutmaya Başlıyor, 51

Hüzünlü Bir Gece, 55

İkinci Bölüm

Anaç Bir Kedinin Portresi, 61

Anne Olmak Kolay Değil, 65

Fırsat Kollayan Tehlike, 71

Tehlike Dur Durak Bilmiyor, 77

Yavru Dişi Martı mı, Yavru Erkek Martı mı?, 85

Şanslı, Gerçekten de Şanslı, 91

Uçmayı Öğreniyoruz, 97

Kediler Bir Yasağı Delmeye Karar Veriyorlar, 103
İnsanın Seçimi, 107
Bir Dişi Kedi, Bir Erkek Kedi ve Bir Şair, 111
Uçuş, 119

Hayalimdeki en iyi tayfalar olan
çocuklarım Sebastián, Max ve León'a.
Hamburg Limanı'na, çünkü oradan
gemiye bindiler ve tabii ki kedi Zorba'ya.

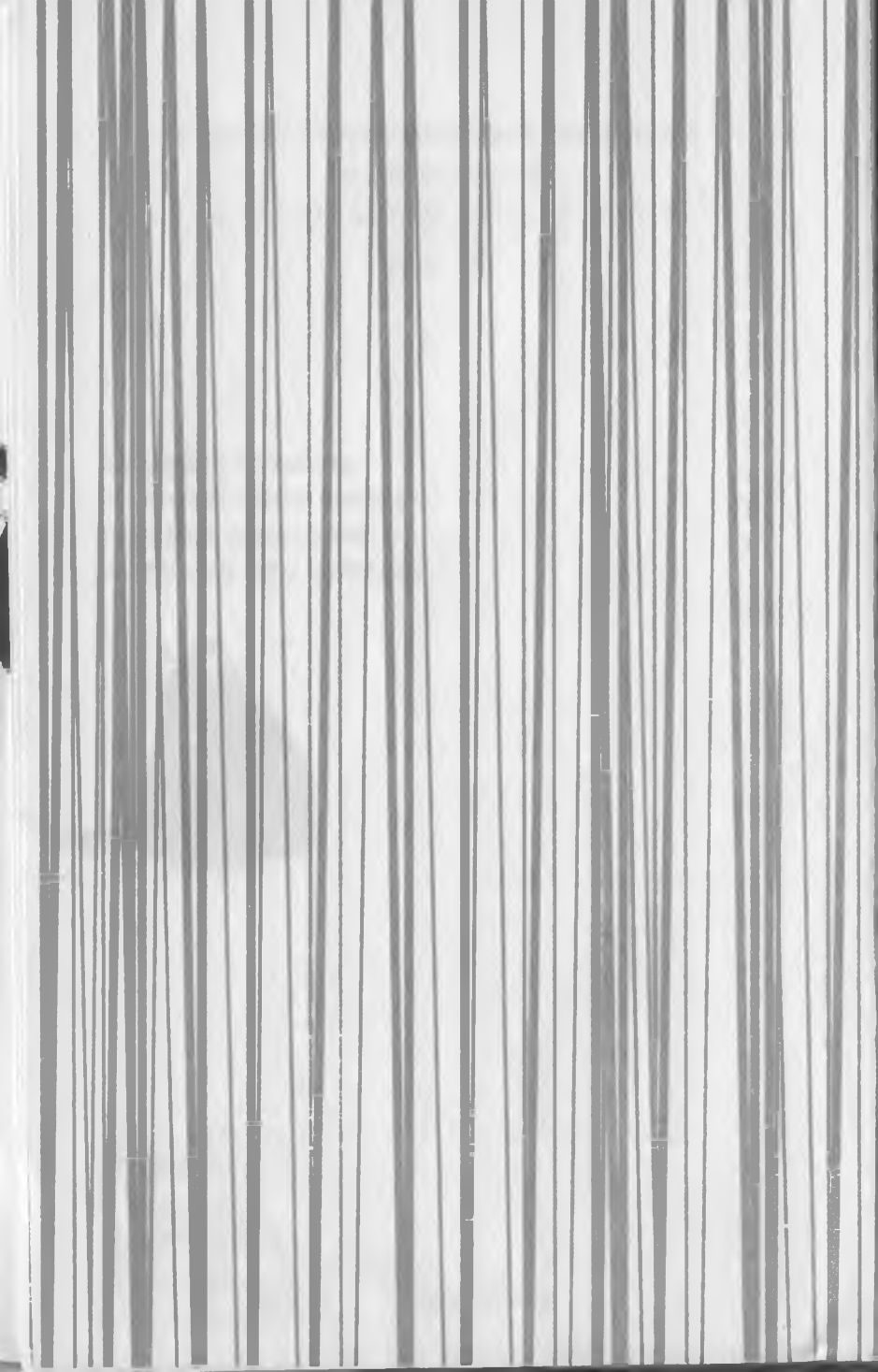

Birinci Bölüm

Kuzey Denizi

"İskele tarafında ringa sürüsü," diye haber verdi gözcü; Kızıl Kum Feneri'nden gelen martı sürüsü haberi çığlıklarla karşıladı, rahatlamışlardı.

Altı saatten beri durmaksızın uçuyorlardı; kılavuz martılar onları okyanusun üzerinde süzülmelerini sağlayan hoş sıcak hava akımlarından geçirmiş olsalar da güçlerini toplama gereksinimi duyuyorlardı; bunun en iyi çaresi de midelerini ringalarla şöyle tıka basa doldurmaktı.

Elbe Irmağı'nın Kuzey Denizi'ne kavuştuğu yerin üzerinde uçmaktaydılar. Aşağıda, peş peşe dizilmiş gemileri görüyorlardı, gemiler dünyanın dört bir yanındaki limanlara yönelmek üzere açık denizlere ulaşmak için sıra bekleyen sabırlı ve disiplinli deniz yaratıklarına benziyorlardı.

Gümüşsü tüyleri olan martı Kengah, özellikle ge-

milerin bandıralarına bakmayı severdi, çünkü bilirdi ki her biri ayrı bir konuşma tarzını dile getirir, nesneleri farklı biçimlerde, değişik sözcüklerle adlandırır.

"İnsanların işi ne kadar güç. Biz martılar, dünyanın her yerinde aynı biçimde çığlık atarız," diye bağırdı bir gün Kengah, uçuş arkadaşlarından birine.

"Haklısın. En şaşırtıcı olan da, arada bir kendi aralarında anlaşmayı başarabilmeleri," diye yanıtladı arkadaşı.

Kıyı çizgisinin ötesindeki manzaranın rengi kopkoyu bir yeşildi. O uçsuz bucaksız çayırda su bentlerinin gölgesinde otlamakta olan koyunlarla yel değirmenlerinin tembel kanatları seçiliyordu.

Kızıl Kum Feneri martıları sürüsü, kılavuzların talimatları üzerine bir soğuk hava akımının içine daldı ve ringa sürüsüne doğru pike yaptı. Yüz yirmi beden denizi ok gibi deldi; sudan çıkarlarken, her martının gagasında bir ringa vardı.

Mis gibi ringalar. Lezzetli ve tombul. Den Helder'e kadar sürecek uçuştan önce güçlerini toplamaları için gereken tam da buydu işte. Den Helder'de, Frisonnes Adaları'ndan gelen martı sürüleriyle buluşacaklardı.

Uçuş planına göre, Den Helder'den sonra Pas-de-Calais'ye ve Manş'a kadar gideceklerdi; Seine Kıyıları sürüleri ve Saint-Malo sürüleri onları orada karşıla-

yacak ve Biscaye semalarına kadar onlara eşlik edeceklerdi.

Böylece hızlı mı hızlı, gümüşsü bir bulutu andıran bin martı olacaklardı; Belle-Ile, Oléron, Machichaco, Apio ve Peñas burunlarından gelen sürülerin de katılımıyla, sayıları iyice artacaktı. Deniz ve rüzgârın yasalarının izin verdiği tüm martılar Biscaye göklerinde uçmaya başladıklarında, Baltık Denizi, Kuzey Denizi ve Atlantik martılarının büyük kurultayı başlayabilecekti.

Güzel bir toplantı olacaktı bu. Kengah, üçüncü ringasını avlarken aklından bunu geçiriyordu. Her sene olduğu gibi güzel öyküler anlatılacaktı; özellikle de Peñas Burnu'ndan gelme martılarınkiler pek ilginç olurdu; kimi zaman Kanarya Adaları'na ya da Yeşil Burun Adaları'na dek uçan yorulmak bilmez yolculardı o martılar.

O ve öteki dişi martılar sardalyelerden ve kalamarlardan büyük ziyafet sofraları hazırlarken, erkekler bir yalıyarın kıyısında yuva kuracaklardı. Dişiler yuvalara yumurtlayacak, her türlü tehlikeden uzak kuluçkaya yatacak ve civcivler tüy çıkarmaya başlar başlamaz da, yolculuğun en hoş bölümü başlayacaktı: Biscaye göklerinde onlara uçmayı öğretmek.

Kengah dördüncü ringasını yakalamak için suya daldı, böylece havayı delip geçen alarm çığlığını duymadı.

"Sancak tarafında tehlike, acil kalkış!"

Kengah kafasını sudan çıkardığında, koskoca okyanusun üzerinde yapayalnızdı.

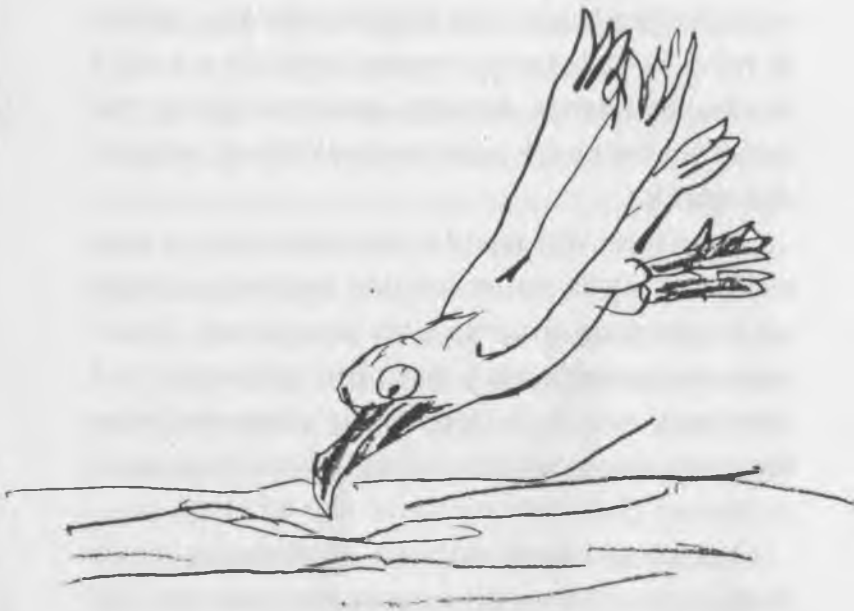

Kocaman, Şişko Bir Kara Kedi

"Seni yalnız başına bırakmak bana çok zor geliyor," dedi çocuk kocaman şişko kara kedinin sırtını okşayarak.

Sonra sırt çantasını doldurmaya devam etti. En sevdiği müzik gruplarından biri olan PUR'un kasetini alıyor, çantaya yerleştiriyor, sonra çıkarıyor, sonra da onu yeniden çantasına mı koysun, yoksa masanın üzerinde mi bıraksın bilemiyordu. Tatile giderken yanına neleri alacağına, neleri evde bırakacağına bir türlü karar veremiyordu.

Kocaman şişko kara kedi en çok sevdiği yer olan pencere kenarına kurulmuş, dikkatle onu seyrediyordu.

"Deniz gözlüğümü aldım mı yanıma? Zorba, gözlüğümü gördün mü? Yok yok, sen onu bilmezsin, sen suyu sevmezsin ki. Neler kaçırdığının farkında değil-

sin. Yüzme, en eğlenceli sporlardan biridir. Çikolata?" diye önerdi çocuk, bir paket kedi çikolatasını eline alarak.

Kediye her zamankinden daha fazla çikolata verdi, kocaman şişko kara kedi de zevki iyice çıksın diye çikolatayı ağır ağır çiğnemeye koyuldu: Amma lezzetli çikolatalardı; çıtır çıtır, balık tadında! "Muhteşem bir çocuk bu," diye geçirdi içinden, ağzı dolu dolu. "Muhteşem de ne demek; çocukların en iyisi o," diye düzeltti yutkunurken.

Kocaman şişko kara kedi Zorba'nın böyle düşünmekte haklı nedenleri vardı; çocuk cep harçlığını ona tadına doyulmaz çikolatalar almak için harcar, çişini yaptığı kutunun içindeki kumları değiştirir, üstelik önemli şeylerden söz ederek onu eğitirdi.

Birlikte balkona kurulup saatler boyunca Hamburg Limanı'ndaki bitmek bilmez koşuşturmacayı seyrederlerdi, o zamanlarda çocuk ona örneğin şöyle derdi:

"Şu gemiyi görüyor musun Zorba? Nereden geldiğini biliyor musun? Liberya'dan geliyor gemi, çok ilginç bir Afrika ülkesidir orası, çünkü köleler tarafından kurulmuştur. Ben büyüyünce bir yelkenlinin kaptanı olup Liberya'yı görmeye gideceğim. Sen de benimle geleceksin Zorba. İyi bir deniz kedisi olacaksın. Buna eminim."

Limanın bütün çocukları gibi, o da uzak ülkelere

yolculuklar yapmayı hayal ederdi. Kocaman şişko kara kedi onu mırmırlanarak dinler, kendini de denizleri yara yara giden bir yelkenlinin güvertesinde görür gibi olurdu.

Evet. Kocaman şişko kara kedi bu çocuğa karşı büyük sevgi besler ve yaşamını ona borçlu olduğunu aklından çıkarmazdı.

Zorba bu borcun altına, tam da yedi kardeşiyle paylaştığı sepeti terk ettiği gün imza atmıştı.

Annesinin sütü ılık ve tatlıydı, ama o, çarşıdaki insanların büyük kedilere verdikleri balık kafalarının tadına bakmak istiyordu. Bir balık kafasını olduğu gibi mideye indirmek değildi derdi, yok yok, kafayı sepete kadar sürüklemek ve miyavlayarak kardeşlerine:

"Yeter artık zavallı annemizin sütünü emdiğimiz! Ne kadar zayıfladığını görmüyor musunuz? Alın balık

yiyin, liman kedilerinin yiyeceği budur," demek istiyordu yalnızca.

Sepeti terk etmeden az önce, annesi ciddiyetle miyavlamıştı ona:

"Hem çeviksin, hem de cin gibi, bu çok güzel, ama dikkatli olmalı ve sepetten dışarı çıkmamalısın. Yarın ya da öbür gün insanlar gelip senin ve kardeşlerinin kaderi hakkında karar verecekler. Kesinkes çok sevimli isimler takarlar sizlere, hem beslenip bakılacağınız sıcak birer yuvanız olur. Bir limanda doğmak büyük bir şanstır, çünkü limanlarda kediler sevilir ve korunur. İnsanların bizden bekledikleri tek şey, fareleri kovalamamız. Evet çocuğum, liman kedisi olmak büyük bir şanstır ama, dikkatli olmalısın, çünkü sende mutsuz olmana neden olabilecek bir şey var. Çocuğum, kardeşlerine bakarsan onların kürklerinin gri ya da kaplanlarınki gibi çizgili olduğunu görürsün. Sen ise, çenenin altındaki küçük beyaz leke dışında kapkara doğdun. Bazı insanlar kara kedilerin uğursuzluk getirdiğine inanırlar; işte bu yüzden yavrucuğum, sepetten dışarı çıkmamalısın."

Ne var ki, o zamanlar küçük bir kömür topağı olan Zorba, sepetten çıkıverdi. Balık kafalarının tadına bakmak istiyordu. Birazcık da dünyayı tanımaktı niyeti.

Fazla uzağa gitmedi. Titrek kuyruğu dimdikti; bir balıkçı tezgâhına doğru pıtı pıtı yürürken, kafasını

eğmiş uyuklamakta olan kocaman bir kuşun önünden geçti. Gagasının altında koskoca bir torbası olan çirkin mi çirkin bir kuştu bu. Birden kedicik ayaklarının yerden kesildiğini hissetti, ne olduğunu anlayamadan kendini havada takla atarken buldu. Annesinin ilk derslerinden birini anımsayarak dört ayak üstüne düşebileceği bir yer arandı, ama kuş aşağıda gagasını açmış bekliyordu. Küçük kedi kuşun torbasının içine düştü, içerisi çok karanlıktı, üstelik korkunç pis kokuyordu.

"Bırak çıkayım! Bırak çıkayım," diye miyavladı umutsuzca.

"Bak sen. Konuşuyorsun demek. Sen ne tür bir hayvansın," diye gakladı kuş gagasını açmadan.

"Bırak çıkayım, yoksa seni tırmalarım," diye gözdağı verdi kedi miyavlayarak.

"Bence sen bir kurbağasın. Bir kurbağa mısın sen," diye gakladı kuş, ağzı hâlâ kapalıydı.

"Boğuluyorum, salak kuş," diye miyavladı minik Zorba.

"Evet. Sen bir kurbağasın. Kara bir kurbağa. Ne kadar garip," diye gakladı kuş.

"Ben bir kediyim, üstelik çok öfkeliyim! Çıkar beni buradan, yoksa pişman olursun," diye miyavladı minik Zorba karanlık torbada tırnaklarını geçirebileceği bir yer ararken.

"Sen benim bir kediyle bir kurbağa arasındaki farkı bilmediğimi mi sanıyorsun? Kediler tüylü olurlar, hızlı hareket ederler ve ev terliği kokarlar. Sen bir kurbağasın. Bir keresinde kurbağa yemiştim, ama o yeşildi. Söylesene, yoksa sen zehirli bir kurbağa mısın," diye gakladı kuş kaygıyla.

"Evet! Ben zehirli bir kurbağayım, üstelik uğursuzluk getiririm!"

"Bu da dert mi! Geçen gün zehirli bir kirpi yuttum, hiçbir şey de olmadı. Bu da dert mi! Seni yutsam mı, yoksa tükürsem mi..." diye kafa yormaya başladı kuş, ama bir daha gaklayamadı, çünkü birden sarsılarak kanat çırpmaya başladı, en sonunda gagasını açtı.

Her yanı salyaya bulanmış olan küçük Zorba

kafasını dışarı çıkarıp yere atladı. O anda, kuşu boynundan tutmuş silkelemekte olan çocuğu gördü.

"Kör müsün nesin? Salak pelikan! Gel kediciğim. Az kalsın kuşun midesini boyluyordun," dedi çocuk, sonra kediyi kollarına aldı.

Beş yıldır sürmekte olan dostluk, işte böyle başlamıştı.

Çocuğun, kafasına kondurduğu öpücük Zorba'yı anılarından uzaklaştırdı. Çocuk sırt çantasını yüklenip kapıya doğru yürüdü, orada bir kez daha hoşça kal dedi.

"İki ay sonra görüşmek üzere. Her gün seni düşüneceğim Zorba, söz veriyorum."

"Hoşça kal Zorba! Hoşça kal şişkocuğum," diye bağırdı çocuğun iki küçük erkek kardeşi.

Kocaman şişko kara kedi kapının iki kez kilitlendiğini duydu ve manevi ailesini uzaklaşmadan görebilmek için sokağa bakan pencereye koştu.

Kocaman şişko kara kedi mutlu mutlu göğüs geçirdi. İki aylığına evin efendisi ve sahibi oydu. Bir aile dostu her gün gelip ona bir kutu mama açacak ve kumunu değiştirecekti. Tam iki ay boyunca koltukların, yatakların üzerinde yan gelip yatabilecek, balkona çıkabilecek, çatılara tırmanabilecek, yaşlı kestane ağacının dallarına çıkıp sonra ağacın gövdesinde kayarak avluya kadar inebilecekti, mahallenin kedileri hep orada olurlardı. Canı sıkılmayacaktı. Hem de hiç.

İşte böyle düşünüyordu kocaman şişko kara kedi Zorba, çok yakında başına geleceklerden haberi yoktu çünkü.

Ufukta Hamburg

Kengah yeniden uçuşa geçmek için kanatlarını açtı, ama dalga daha hızlı davranarak her yerini kaplayıverdi. Sudan çıktığında çevresi karanlıktı; kafasını deli gibi salladıktan sonra, denizlerdeki lanet yüzünden gözlerinin görmez olduğunu anladı.

Gümüş tüylü martı Kengah, petrolle kaplı gözbebeklerine azıcık ışık vurana dek kafasını defalarca suya daldırıp çıkardı. O vıcık vıcık, yapışkan leke, o kara veba kanatlarını gövdesine yapıştırıyordu; var gücüyle yüzüp kara dalgadan kurtulmak umuduyla ayaklarını çırpmaya koyuldu.

Tüm kasları harcadığı çabadan kasılmış durumdayken, petrollü bölümü aşıp temiz suyun serinliğine kavuştu. Gözlerini kırpıştırıp kafasını suya daldıra daldıra gözlerini temizlemeyi başardığında gökyüzüne baktı; denizle kocaman gökkubbe arasında dola-

nan birkaç buluttan başka bir şey göremedi. Kızıl Kum Feneri sürüsündeki arkadaşları uzakta, çok uzaktaydılar herhalde.

Yasa böyleydi. Kendisi de ölümcül kara dalgalara yakalanmış martılar görmüş, onlara yardım etmenin olanaksız olduğunu bile bile yanlarına gitmek için yanıp tutuşmuş, ama arkadaşlarının ölümünde hazır bulunmayı yasaklayan yasaya saygı göstererek uzaklaşmıştı.

Gövdelerine yapışmış kanatlarını oynatamayan martılar büyük balıklar için güzel avdılar, bazen de, tüylerinin arasından sızıp tüm gözeneklerini tıkayan petrolden zehirlenerek ağır ağır ölürlerdi.

Onu bekleyen yazgı da buydu; iri bir balığın gırtlağında çabucak kaybolmayı diledi Kengah.

Kara leke. Kara veba. Kengah kaçınılmaz sonunu beklerken, insanlara lanet okudu.

"Hepsi öyle değil. Haksızlık etmemek gerek," diye bağırdı güçsüzce.

Büyük petrol tankerlerinin, sisli günlerden yararlanarak depolarını açık denizde nasıl temizlediklerini gökyüzünden sık sık görmüştü. Denize boşalttıkları binlerce litrelik yoğun ve çok pis kokan maddeyi dalgalar uzaklara taşırdı.

Tankerlerin yanına yaklaşıp depolarını boşaltmalarını engelleyen küçük tekneler gördüğü de olmuştu. Ne yazık ki, gökkuşağının renklerini taşıyan bu

küçük gemiler denizlerin zehirlenmesini engellemek için gereken zamanda yetişemezlerdi her zaman.

Kengah suyun üzerinde yaşamının en uzun saatlerini geçirdi, şaşkına dönmüş, "yoksa ölümlerin en kötüsünü mü tadacağım", diye soruyordu kendi kendine; bir balığa yem olmaktan ya da zehirlenmekten daha kötüsü, açlıktan ölmekti.

Ağır ağır ölmek düşüncesiyle umutsuzluğa düşerek kanatlarını oynattığında, kanatlarının gövdesine yapışmış olmadığını anlayıp şaşırdı. O yoğun madde tüylerinin içine işlemişti ama, hiç olmazsa kanatlarını iki yana açabiliyordu.

"Belki de buradan kurtulmak için hâlâ bir şansım vardır, hem kim bilir, yükseklere, çok yükseklere uçarsam, güneş eritir belki de petrolü."

Frisonnes Adaları'ndan gelme yaşlı bir martının anlattığı bir öykü geldi aklına. Öyküde İkarus diye bir insanoğlundan söz ediliyordu; uçma hayalini gerçekleştirmek için kendine kartal tüylerinden kanat yapmış ve çok yükseklere, güneşin çok yakınına uçmuştu, o kadar ki, sıcaklık tüyleri sırtına yapıştıran balmumunu eritmiş, böylece İkarus da suya düşmüştü.

Kengah kanat çırptı, bacaklarını kıvırdı, birkaç santimetre yükseldikten sonra tekrar suya düştü. Uçmayı yeniden denemeden önce kanatlarını tümüyle suya daldırarak suyun altında oynattı. Bu sefer düşmeden önce bir metre kadar yükseldi.

Şu lanet olasıca petrol, kuyruk tüylerini birbirine yapıştırmıştı, o yüzden de yükselirken bedenini istediği gibi yönlendiremiyordu. Yeniden suya dalarak kuyruğunu kaplayan pislik tabakasını gagasıyla çekiştirdi. Kuyruğu biraz olsun temizlenene kadar, tüylerinin yolunmasının verdiği acıya katlandı.

Kengah beşinci denemede uçmayı başardı.

Umutsuzca kanat çırpıyordu, çünkü petrol tabakasının ağırlığı havada süzülmesini engelliyordu. Bir an duraklasa düşecekti. Neyse ki gençti, kaslarının gücü yerindeydi.

Çok yükseğe uçtu. Kanat çırpmayı kesmeden aşağı baktığında, beyaz bir çizgiyi andıran kıyıyı gördü. Ayrıca, mavi bir örtünün üzerindeki minnacık nesneleri andıran birkaç gemi çarptı gözüne. Daha yükseğe çıktı, ama güneş beklediği etkiyi yapmıyordu bir türlü. Belki güneş ışınlarının ısısı yetersizdi, belki de petrol tabakası fazla yoğundu.

Kengah daha fazla kanat çırpmaya gücünün yetmeyeceğini anladı; konacak bir yer bulmak için Elbe Irmağı'nın yeşil, kıvrımlı çizgisini izleyerek karanın içlerine doğru uçmaya başladı.

Kanat çırpışı gitgide ağırlaştı. Gücü kalmamıştı artık. O kadar yüksekten uçamıyordu.

Yeniden yükselebilmek için umutsuz bir çabaya girişerek gözlerini kapadı ve son gücünü kullanarak kanat çırpmaya koyuldu. Ne kadar zaman gözü kapa-

lı uçtuğunu bilemiyordu, ama gözlerini açtığında, altından bir rüzgâr gülüyle süslenmiş bir kulenin üstündeydi.

"Saint-Michel," diye haykırdı, Hamburg Kilisesi'nin kulesini tanıyarak.

Kanatları onu daha ileri götürmeyi reddetti.

Bir Uçuşun Sonu

Kocaman şişko kara kedi mırmırlayarak balkonda güneşlenirken bir yandan da, karnı havaya dikip patileri kıvırıp kuyruğu iyice gererek güneş ışınlarını üzerinde hissetmenin ne kadar keyifli olduğunu düşünüyordu.

Tam sırtını güneşe vermek üzere tembel tembel dönerken, ne olduğunu anlayamadığı, büyük bir hızla yaklaşan uçan bir nesnenin vızıltısını duydu. Kaygıyla bir hamlede dört patisinin üzerine dikildi ve balkona kapaklanan martıdan kıl payı kurtulabildi.

Çok pis bir kuştu bu. Kapkara, iğrenç kokan bir madde bedeninin her yerine işlemişti.

Zorba, kuşa yaklaştı. Martı kanatlarını sürüyerek ayağa kalkmaya çalıştı.

"Pek zarif bir iniş değildi doğrusu," diye miyavladı kedi.

"Üzgünüm. Elimden bu kadarı geldi," diye gakladı martı.

"Şu haline bak, ne tuhaf bir durumdasın sen öyle... Üzerindeki bu şey de ne? Ne kadar da pis kokuyorsun!"

"Bir kara dalgaya yakalandım. Kara veba. Denizlerin laneti. Öleceğim ben," diye gakladı martı sızıldanarak.

"Ölmek mi? Adını bile anma bunun. Yorgun ve pissin, hepsi bu. Neden hayvanat bahçesine kadar gitmiyorsun? Pek uzakta değil, üstelik orada sana yardım edebilecek veterinerler var," diye miyavladı Zorba.

"Yapamam. Bu benim son uçuşumdu," diye gakladı martı zar zor duyulan bir sesle, sonra gözlerini kapadı.

"Ölme sakın! Dinlen biraz, göreceksin, her şey

daha iyi olacak. Aç mısın? Sana biraz kendi yemeğimden vereyim, ama sakın öleyim deme," diye miyavladı Zorba, bayılan martının yanına yaklaşarak.

Kedicik, kusmamak için kendini zor tutarak kuşun kafasını yaladı. Kuşu kaplayan maddenin tadı korkunçtu. Dilini boğazının üzerinde gezdirirken, kuşun nabzının gitgide zayıfladığını fark etti.

"Dinle dostum. Sana yardım etmek istiyorum ama, nasıl yapacağımı bilemiyorum. Ben gidip hasta bir martıya ne yapılması gerektiğini öğreneyim, sen de dinlen biraz," diye miyavladı Zorba, çatının tepesine tırmanmadan önce.

Martının sesi kulağına geldiğinde kestane ağacına doğru ilerlemekteydi.

"Sana biraz yiyecek bırakmamı ister misin," diye miyavladı rahatlayarak.

"Bir yumurta çıkartacağım. Kalan son gücümle bir yumurta çıkartacağım. Kedi, dostum, besbelli iyi birisin sen, soylu duygulara sahipsin. Senden üç şey için söz vermeni isteyeceğim. Yapar mısın bunu," diye sordu martı, ayağa kalkmak için boş bir çabada bulunup ayaklarını beceriksizce kıvırarak.

Zorba zavallı martının sayıklamakta olduğunu düşündü; bu kadar acınası durumdaki bir kuşun her isteği yerine getirilmeliydi.

"İstediğin her şeye söz veriyorum. Ama şimdi dinlen biraz," diye miyavladı merhametle.

"Dinlenecek vaktim yok. Yumurtayı yemeyeceğine söz ver," dedi martı gözlerini açarak.

"Yumurtayı yemeyeceğime söz veriyorum."

"Civciv çıkana kadar yumurtaya göz kulak olacağına söz ver," diye gakladı başını kaldırarak.

"Civciv çıkana kadar yumurtaya göz kulak olacağıma söz veriyorum," diye miyavladı Zorba.

"Ve ona uçmayı öğreteceğine söz ver bana," diye gakladı martı, dosdoğru kedinin gözlerinin içine bakarak.

O zaman Zorba, martının sayıklamakla kalmayıp iyiden iyiye keçileri kaçırdığını düşündü.

"Ona uçmayı öğreteceğime söz veriyorum. Şimdi artık dinlen sen, ben yardım çağıracağım," diye miyavladı Zorba çatının üzerine zıplayarak.

Kengah gökyüzüne baktı, ona eşlik eden güzel rüzgârlara teşekkür etti, tam son soluğunu verdiği anda, mavi lekeli, ufacık, beyaz bir yumurta, petrole batmış bedeninin yanına yuvarlandı.

Öğüt Peşinde

Zorba hızla kestane ağacının gövdesinden aşağıya kaydı, sokağa dökülmüş serseri köpeklere gözükmemeye dikkat ederek son hızla avluyu geçip sokağa çıktı, araba olmadığından emin olduktan sonra karşıya geçti ve limandaki İtalyan lokantalarından biri olan Cuneo'ya kadar koştu.

Bir çöp kutusunu koklamakta olan iki kedi onun geçtiğini gördüler.

"Hey ahbap, sen de benim gördüğümü görüyor musun? Ne şirin bir şişkocuk bu böyle," diye miyavladı kedilerden biri.

"Öyle dostum. Kara olduğu için bir yağ topağı değil, katran topağı denebilir ona. Nereye gidiyorsun küçük katran topağı," diye sordu öteki.

Kafası martıyla meşgul olsa da, Zorba bu iki serserinin kışkırtmalarına pabuç bırakacak değildi. Böy-

lece durdu, sırt tüylerini kabartarak çöp tenekesinin kapağına zıpladı.

Ön patilerinden birini yavaşça gerdi, bir kibrit uzunluğundaki tırnaklarından birini çıkarıp kışkırtıcılardan birinin burnuna dayadı.

"Hoşuna gitti mi? Aynısından dokuz tane daha var bende. Tadına bakmak ister misin," diye miyavladı sakin sakin.

Tırnağı burnunun dibinde gören kedi yanıt vermeden önce şöyle bir yutkundu; gözlerini de tırnaktan ayırmıyordu.

"Yok efendim. Ne güzel bir gün! Öyle değil mi?"

"Ya sen ne dersin?" diye sordu Zorba öteki kediye.

"Ben de tam çıkıp hava alınacak güzel bir gün diyorum, belki birazcık serin."

Bu iş böylece çözümlendikten sonra Zorba lokantanın kapısına varana kadar durmadı. Garsonlar içerde öğlen müşterileri için masaları hazırlıyorlardı. Zorba üç kez miyavladıktan sonra eşiğe oturup beklemeye koyuldu. Az sonra, yalnızca burnunun iki yanından sarkan iki tanecik bıyığı olan sıska sokak kedisi Sekreter yanına geldi.

"Çok üzgünüz ama, yer ayırtmadıysanız sizi ağırlayamayız. Yerimiz kalmadı," diye miyavladı selam niyetine.

Daha başka şeyler de ekleyecekti ama Zorba sözünü kesti:

"Albay'la miyavlaşmalıyım. Çok acil!"

"Acil! Acil işler hep son dakikaya kalır zaten. Elimden geleni yapacağım, ama yalnızca acil bir iş olduğu için," diye miyavladı Sekreter, sonra lokantanın içine girdi.

Albay yaşı bilinmeyen bir kediydi. Kimileri şimdi onu barındıran lokantayla aynı yaşta olduğunu söylüyorlar, kimileri de daha yaşlı olduğunu savunuyorlardı. Ama bunun önemi yoktu, çünkü Albay sorunları olanlara öğütler vermek konusunda tuhaf bir yeteneğe sahipti, hiçbir sorunu çözebilmiş değilse de, öğütleri kedilerin içine su serperdi. Yaşı ve yeteneği nedeniyle Albay liman kedileri arasında yetkili bir kişiydi.

Sekreter koşarak geri geldi.

"Beni izle. Albay bir ayrıcalık yaparak seni kabul edecek."

Zorba onu izledi. Salondaki masalarla sandalyelerin altından geçerek mahzenin kapısına ulaştılar. Dar merdivenin basamaklarını atlayarak indiler, aşağıda Albay karşılarına çıktı; kuyruğunu dikmiş şampanya şişelerinin tıpalarını incelemekteydi.

"Porca miseria! (Allah kahretsin!) Fareler dükkândaki en iyi şampanyanın mantarını kemirmişler. Zorba, caro amico (sevgili dostum)," diye selam verdi Albay, İtalyanca sözcükler miyavlamak gibi bir huyu vardı.

"İşinin ortasında seni rahatsız ettiğim için özür dilerim, ama önemli bir sorunum için öğütlerine gereksinimim var," diye miyavladı Zorba.

"Ben bunun için buradayım, caro amico (sevgili dostum). Sekreter! Mi amico'ya (dostuma) bize bu sabah verdikleri şu lasagnes al forno'dan (fırında lazanya) ikram et," diye emretti Albay.

"İyi de siz hepsini yediniz! Ben onları koklayamadım bile," diye sızlandı Sekreter.

Zorba aç olmadığını söyleyerek teşekkür etti ve martının olaylı gelişini, dokunaklı halini ve ona vermek zorunda kaldığı sözleri bir solukta anlattı. Yaşlı kedi sessizce dinledi, uzun bıyıklarını sıvazlayarak düşündü, sonunda canlı bir sesle miyavladı.

"Porca miseria! (Allah kahretsin!) Zavallı martının yeniden uçabilmesi için bir çare bulmak gerek."

"İyi de nasıl," diye sordu Zorba.

"En iyisi Profesör'e danışmak," diye yol gösterdi Sekreter.

"Ben de tam bunu salık verecektim. Niye hep miyavımı ağzımdan alıyor ki bu," diye parladı Albay.

"Tamam mı? İyi fikir bu. Ben gidip Profesör'ü göreyim," diye onayladı Zorba.

"Birlikte gidelim. Liman kedilerinden birinin derdi, liman kedilerinin hepsinin derdi demektir," dedi Albay büyük bir ciddiyetle.

Üç kedi mahzenden çıkıp Profesör'ün tapınağına varana dek, limanın karşısında sıralanmış evlerin avlularının oluşturduğu dolambaçta koşturdular.

Harry, Liman
Çarşısı

Garip Bir Yerde

Profesör anlatılması çok güç bir yerde oturuyordu; ilk bakışta burası elden düşme tuhaf eşyaların satıldığı bir dükkân, bir zırvalar müzesi, artık kullanılmayan makineler deposu, dünyanın en karmaşık kitaplığı ya da adlandırılması olanaksız aygıtlar icat eden bir bilginin laboratuvarı gibi görünüyordu. Ama bunlardan hiçbiri değildi, daha doğrusu hepsinden fazla bir şeydi.

O yerin adı "Harry, Liman Çarşısı"ydı; sahibi Harry de yaşlı bir deniz kurduydu; dolaşmadık deniz bırakmadığı elli yıllık denizcilik yaşamı boyunca, geçtiği yüzlerce limandan türlü nesneler toplamıştı.

Yaşlılık kemiklerini sızlatmaya başlayınca Harry, denizleri bırakıp kara denizcisi olmaya ve topladığı bütün nesnelerle bir dükkân açmaya karar verdi. Liman yolunda üç katlı bir ev kiraladı, ama ev o tuhaf

koleksiyonuna dar geliyordu, öyle ki yandaki iki katlı evi de kiralamak zorunda kaldı, ama yer gene yetmedi. Sonunda üçüncü bir ev kiraladıktan sonra tüm eşyalarını düzenlemeyi başardı – elbette kendine özgü pek özel düzenleme anlayışına göre.

Koridorlar ve dar merdivenlerle birbirine bağlanan üç evde yaklaşık bir milyon tane nesne bulunuyordu, aralarında kayda değer olanlar:

Rüzgârda uçsunlar diye kenarları yumuşak yapılmış 7200 şapka

Dünya turu yapmaktan midesi bulanmış 160 gemi dümeni

En yoğun sislere meydan okumuş 245 gemici feneri

Öfkeli kaptanlar tarafından ezilmiş 12 telgraf aygıtı

Asla kuzeyi şaşmamış 256 pusula

Doğal büyüklükte 6 tahta fil

Savanı seyreden içi doldurulmuş 2 zürafa

İçi doldurulmuş bir kutup ayısı, karnında da Norveçli bir kâşifin eli bulunuyordu; el de şimdi doldurulmuş durumda

Kanatları tropikal bölgelerde alacakaranlıkta çıkan serin meltemleri anımsatan 700 vantilatör

Hintkenevirinden yapılma, en güzel düşleri gördüreceği güvencesi verilen 1200 tane hamak

Yalnızca aşk öykülerinde rol almış olan 1300 tane Sumatralı kukla

İnsanın her zaman mutlu olabileceği yerleri gösteren 123 dia makinesi

47 dilde 54000 roman

Biri yarım milyon dikiş iğnesinden, diğeri üç yüz bin kürdandan yapılmış 2 Eyfel Kulesi maketi

Kolombiya'daki Cartagena Limanı'na saldırmış olan bir İngiliz korsan gemisinden gelme 3 top

Kuzey Denizi'nin dibinde bulunmuş 17 çıpa

Ünlü yazarlara ait 17 yazı makinesi

Boyu 2 metreden daha uzun erkekler için 128 uzun paçalı don

Cüceler için 7 adet frak

Lüle taşından 500 pipo

Güney Haçı'nın konumunu göstermekte inat eden bir adet usturlab

İçinde uzaktan uzağa eski zamanlarda batmış gemilerin seslerinin yankılandığı 7 dev denizkabuğu

12 kilometre kırmızı ipek

Denizaltılarda bulunan türden 2 adet ambar kapağı

Ve de saymakla bitmeyecek daha bir sürü şey.

Harry'nin dükkânını ziyaret etmek için girişte para ödemek gerekiyordu; içeriye girdikten sonra da penceresiz odalardan, dar koridorlardan ve üç evi

birbirine bağlayan merdivenlerden oluşan labirentte kaybolmamak için çok iyi bir yön bulma duygusuna sahip olmalıydı insan.

Harry'nin iki maskotu vardı: Girişte paraları toplayan, güvenliği sağlayan ve yaşlı denizciyle dama oynayan –çok kötü oynardı elbette– Matias adlı şempanze; bira içer, para üstü verirken hep hile yapmaya çalışırdı.

İkinci maskot ise, vaktinin en büyük bölümünü dükkândaki binlerce kitabın incelenmesine adamış olan ufak tefek, sıska, gri kedi Profesör'dü.

Albay, Sekreter ve Zorba, kuyruk havada dükkânın içine girdiler. Tezgâhın arkasında Harry'yi göremediklerine üzüldüler, çünkü yaşlı denizci onları hep şefkatli sözler ve sosislerle karşılardı.

"Durun bakalım pire torbaları! Giriş parası ödemeyi unuttunuz," diye ciyakladı Matias.

"Biz kediler, ne zamandan beri para veriyoruz?" diye sordu Sekreter.

"Kapının üzerinde yazıyor: Giriş iki mark. Kedilerin bedava girdiği hiçbir yerde yazılı değil. Ya sekiz mark verin, ya da basın gidin," diye ateşli ateşli ciyakladı şempanze.

"Bay maymun, korkarım matematiğiniz pek iyi değil," diye miyavladı Sekreter.

"Ben de tam bunu söyleyecektim. Gene miyavımı ağzımdan aldınız," diye itiraz etti Albay.

"VIRVIRVIRVIR! Ya ödeyin, ya basın gidin," diye bağırdı Matias.

Zorba tezgâhın üzerine zıplayıp gözlerini şempanzenin gözlerine dikti. Matias göz kırpıp ağlamaya başlayana kadar da gözlerini kaçırmadı.

"Peki, aslında altı mark eder. Herkes yanılabilir," diye ürkek ürkek yeniden konuşmaya başladı Matias.

Zorba gözlerini onun gözlerinden kaçırmadan, sağ ön patisinin tırnaklarından birini çıkardı.

"Sen bunu seviyor musun, Matias? Bende aynısından dokuz tane daha var. Onların hep açık duran kırmızı kıçına saplandıklarını hayal edebiliyor musun," diye miyavladı sakin sakin.

"Bu seferlik gözlerimi yumuyorum. Girebilirsiniz," diye ciyakladı şempanze yatışmış görünerek.

Kuyrukları gururla dikleşen üç kedi, koridorların oluşturduğu dolambaçta gözden kayboldular.

Her Şeyi Bilen Bir Kedi

"Korkunç! Korkunç! Korkunç bir şey oldu," diye miyavladı Profesör onları görünce.

Yerde açık duran kocaman bir kitabın önünde sinirli sinirli dolaşıyor, zaman zaman ön patileriyle kafasını ovuşturuyordu. Gerçekten de, hiç avutulacak gibi değildi.

"Ne oldu," diye miyavladı Sekreter.

"Ben de tam onu soracaktım. Miyavlarımı ağzımdan almak sizde saplantı olmuş galiba!" diye sinirlendi Albay.

"Haydi. O kadar da önemli değil," diye araya girdi Zorba.

"Ne! O kadar da önemli değil mi? Korkunç bir şey bu! Korkunç. Şu lanet olasıca fareler, Atlas'ın bütün bir sayfasını yediler. Madagaskar haritası yok oldu. Korkunç bir şey bu," diye diretti Profesör bıyıklarını çekiştirerek.

"Sekreter, bana şu Masagas... Masagamas... aman canım, ne demek istediğimi anlıyorsunuz işte; hatırlatın da orayı yiyenlere karşı bir sürek avı düzenleyelim," diye miyavladı Albay.

"Madagaskar," diye düzeltti Sekreter.

"Devam ediniz. Miyavlarımı ağzımdan almaya devam ediniz. Porca miseria! (Allah kahretsin)" diye parladı Albay.

"Sana yardımcı olacağız Profesör, ama büyük bir sorunumuz nedeniyle burada bulunuyoruz şimdi, sen de o kadar şey bildiğine göre belki bize yardım edebilirsin," diye miyavladı Zorba, sonra ona martının hüzünlü öyküsünü anlattı.

Profesör onu dikkatle dinledi. Zaman zaman kafasını oynatarak onaylıyordu; bir yandan da, kimi zaman sinirli sinirli oynamaya başlayıp Zorba'nın miyavlarının onda uyandırdığı duyguları fazlaca açığa vuran kuyruğuna da arka ayaklarıyla sahip çıkmaya çalışıyordu.

"... ve onu öylece, çok kötü bir halde bıraktım, biraz önce..." diye sözünü bağladı Zorba.

"Korkunç bir öykü bu! Korkunç! Durun bakalım, kafayı çalıştırayım biraz. Martı, petrol... petrol... martı... hasta martı... işte bu! Ansiklopediye bakmak gerek," diye bağırdı sevinçle.

"Neye, neye," diye miyavladı üç kedi.

"An-sik-lo-pe-di. Bilgi kitabı. 13 ve 16. Ciltlere, M

ve P harflerine bakmalıyız," diye belirtti Profesör kararlı bir sesle.

"Bakalım şu ontikle... apmikto... hum," diye önerdi Albay.

"An-sik-lo-pe-di," diye ağır ağır heceledi Sekreter.

"Ben de tam bunu söyleyecektim. Gördüğüm kadarıyla, miyavlarımı ağzımdan almaktan kendinizi bir türlü alıkoyamamaktasınız," diye kızdı Albay.

Profesör içinde çok etkileyici gözüken tuğla gibi kitapların dizili olduğu büyük bir dolaba tırmandı; M ve P harflerini bulduktan sonra, o iki harfin olduğu iki cildi yere attı. Aşağı indi, kitap karıştırmaktan yıpranmış kısa tırnağıyla sayfaları çevirdi. Zor anlaşılan birtakım miyavlamalar mırıldanırken, öteki üç kedi saygı dolu bir sessizlik içindeydiler.

"Sanırım başaracağız. Ne kadar ilginç! Peçeli Baykuş... Amma ilginç! Dinleyin şunu: Anlaşılan bu peçeli baykuş korkunç bir kuş! Korkunç! Yırtıcı kuşların en acımasızlarından biri olarak kabul ediliyor! Korkunç," diye bağırdı Profesör coşkuyla.

"Peçeli baykuş bizi hiç ilgilendirmiyor. Biz bir martı için buradayız," diye sözünü kesti Sekreter.

"Miyavlarımı ağzımdan almaktan vazgeçmek inceliğini gösterir misiniz lütfen," diye homurdandı Albay.

"Özür dilerim. Ama ansiklopediye karşı koyamıyorum bir türlü. Ne zaman sayfalarını karıştırsam,

yeni bir şeyler öğreniyorum. Morina. Martı. İşte bulduk," diye bağırdı Profesör.

Ama ansiklopedide martılar hakkında yazılanların onlara pek yararı olmadı. Kafalarını meşgul eden martının gümüşsü türden olduğunu, bu adın da tüylerinin renginden kaynaklandığını ögrendiler.

Petrol hakkında buldukları da martıya nasıl yardım edebilecekleri konusunda onlara yardımcı olmadı, üstelik Profesör'ün 70'li yıllarda yaşanmış bir petrol savaşı hakkındaki bitmek bilmez bir söylevine katlanmak zorunda kaldılar.

"Kirpiler batsın bize! Hâlâ başladığımız yerdeyiz," diye miyavladı Zorba.

"Bu korkunç! Korkunç! İlk kez ansiklopedi beni düş kırıklığına uğratıyor," diye haykırdı Profesör üzüntüyle.

"Peki bu anpliko... ansimole... neyse, anlayın işte. Orada petrol lekelerinin nasıl temizleneceği gibi basit bilgiler yok mu," diye sordu Albay.

"Harika! Gerçekten harika! İşe buradan başlamalıydık. Derhal çıkıp 12 numaralı cilde, L harfine, leke-çıkarıcıya bakıyorum," diye bildirdi Profesör dolabın üzerine tırmanırken.

"Görüyor musunuz, miyavlarımı ağzımdan almak yönündeki dayanılmaz alışkanlığınızdan vazgeçmiş olsaydınız, işin çaresini çoktan bulmuştuk," dedi Albay suspus duran Sekreter'e.

"Lekeçıkarıcı" sözcüğüne ayrılmış olan sayfada reçel, çini mürekkebi, kan ve ahududu şurubu lekelerinin nasıl çıkarılacağından başka, petrol lekelerini gidermenin yolunu da buldular.

"'Lekeli yüzey, benzine batırılmış bir bezle silinir.' Tamamdır bu iş," diye miyavladı Profesör keyifle.

"Hiç de tamam değil! Peki benzini nereden bulacağız," diye homurdandı Zorba açıkça belli olan bir kızgınlıkla.

"Yanlış hatırlamıyorsam, lokantanın mahzeninde içine birtakım fırçaların batırıldığı benzin dolu bir

kap var. Sekreter ne yapması gerektiğini biliyor," diye miyavladı Albay.

"Bağışlayın beyefendi, ama düşüncenizi tam olarak kavrayamadım," diye özür diledi Sekreter.

"Çok basit: Kuyruğunuzu güzelce benzine buluyorsunuz, sonra gidip o zavallı martıyla ilgileniyoruz," diye yanıtladı Albay başka tarafa bakarak.

"Ah, hayır! Daha neler! Şakası bile kötü," diye karşı çıktı Sekreter.

"Bu akşamki menüde iki porsiyon kremalı ciğer olduğunu hatırlatırım size," diye fısıldadı Albay.

"Kuyruğumu benzine batırmak... kremalı ciğer mi dediniz," diye miyavladı Sekreter üzgün üzgün.

Profesör onlara eşlik etmeye karar verdi, dört kedi koşarak dükkânın çıkışına yöneldiler. Az önce bir şişe bira yuvarlamış olan şempanze, yanından geçen kedilerin yüzüne karşı yüksek sesle geğirdi.

Zorba, Sözlerini Tutmaya Başlıyor

Balkona ulaştıkları zaman dört kedi çok geç kaldıklarını anladılar. Albay, Profesör ve Zorba martının cansız bedenine saygıyla bakarlarken, Sekreter de benzin kokusu çıksın diye kuyruğunu rüzgâra karşı sallayıp duruyordu.

"Sanırım kanatlarını kapatmak gerek. Bu gibi durumlarda böyle yapılır," diye bildirdi Albay.

Petrole bulanmış yaratığın karşısında tiksintilerini bastırarak, martının kanatlarını bedenine bitiştirdiler, martının yerini değiştirirken de mavi lekeli beyaz yumurtayı keşfettiler.

"Yumurta! Yumurtlamayı başarmış," diye haykırdı Zorba.

"Garip bir öyküye bulaştın, caro amico, çok garip bir öyküye," diye görüşünü söyledi Albay.

"Ne yapacağım şimdi ben bu yumurtayla," diye

kendi kendine sordu, içini iyiden iyiye sıkıntı basan Zorba.

"Yumurtayla çok şey yapılır. Örneğin omlet," diye önerdi Sekreter.

"Ah, doğru! Ansiklopediye bir göz attık mı, en güzel omletlerin nasıl hazırlanacağını hemen öğreniriz. Bu konu 15. ciltte, O harfinde ele alınıyor," diye onayladı Profesör.

"Omlet momlet yok. Tek bir miyav daha istemiyorum! Zorba o zavallı martıya yumurtayla ve civcivle ilgileneceğine ilişkin söz verdi! Bir liman kedisinin onuru üzerine verdiği bir söz, limanın tüm kedileri için geçerlidir. Ayrıca bu yumurtaya kimse elini bile sürmeyecek," diye bildirdi Albay büyük bir ciddiyetle.

"Ama ben bir yumurtaya nasıl bakılacağını bilmem ki! Benim hiç yumurtam olmadı," diye miyavladı, umutsuzluğa kapılan Zorba.

Bunun üzerine kediler Profesör'e baktılar. Belki o ünlü an-sik-lo-pe-disinde bu konuda bir şeyler vardı.

"En son cildin Y harfini incelemeliyim. Orada yumurtalarla ilgili bilmemiz gereken her şey vardır kesinlikle, ama ben şimdilik ısı, beden ısısı, çok çok beden ısısı öneriyorum," diye belirtti Profesör bilgiç ve öğretici bir havayla.

"Bu, yumurtanın üzerine uzanmak, ama onu kırmamak demek," diye açıklamada bulundu Sekreter.

"Ben de tam bunu salık verecektim. Miyavlarımı ağzımdan alma yeteneğiniz gerçekten ürkütücü. Zorba, sen yumurtanın yanında kal, biz Profesör'le gidip anpilo... ansimo... neyse, anlarsın işte, onda ne yazdığına bakalım. Bu akşam bilgilerle geliriz, şu zavallı martıyı da gömeriz," diye karara vardı Albay çatının üzerine atlamadan önce.

Profesör ve Sekreter onu izlediler. Zorba, balkonda yumurta ve ölü martıyla baş başa kaldı. Büyük bir dikkatle yere uzanıp yumurtayı karnına doğru çekti. Kendini gülünç hissediyordu. Sabahki o iki serseri şu halimi görseler, benimle ne biçim alay ederler, diye düşünüyordu.

Ama söz sözdür; içini ısıtan güneş ışıklarının altında, karnında mavi lekeli beyaz yumurtayla uyukladı durdu.

Hüzünlü Bir Gece

Sekreter, Profesör ve Zorba ay ışığının altında kestane ağacının dibine bir çukur kazdılar. Az önce hiçbir insanoğlunun onları görmemesi için kılı kırk yararak martıyı balkondan avluya atmışlardı. Martıyı çabucak çukura koyup toprakla örttüler. Sonra Albay ciddiyetle miyavlamaya koyuldu:

"Kedi dostlar, bu gece, adını bile bilmediğimiz zavallı bir martının ölüsüne elveda diyoruz. Dostumuz Profesör'ün bilgileri sayesinde hakkında öğrendiğimiz tek şey, gümüşsü martılar türünden olduğu ve çok uzaktan, ırmağı denize kavuştuğu ülkeden gelmiş olabileceği. Hakkında pek az şey biliyoruz, ama önemli olan ölmek üzereyken bizlerden biri olan Zorba'nın evine gelip ona gözü kapalı güvenmiş olması. Zorba onun ölmeden önce çıkardığı yumurtaya, doğacak olan civcive bakmaya ve en zoru dostlar, yavruya uçmayı öğretmeye söz verdi..."

"Uçmak, cilt 23, U harfi," diye mırıldandığı duyuldu Profesör'ün.

"Bay Albay da tam bunu söyleyecekti. Miyavlarını ağzından alma," diye öğütledi Sekreter.

"... Tutulması zor sözler," diye devam etti Albay soğukkanlılıkla, "ama hepimiz biliriz ki, liman kedileri miyavlarına daima sadık kalırlar. Zorba'ya bu konuda yardımcı olmak için, dostumuzun kendisine yavru doğana dek yumurtanın yanından ayrılmamasını, dostumuz Profesör'e de şeyine... anpliko... antiplo... neyse işte, kitaplarında uçma sanatı hakkında yazan her şeye bakmasını emrediyorum. Ve şimdi insanların neden olduğu felaketin kurbanı olan bu martıya elveda diyelim. Boynumuzu aya doğru uzatıp liman kedilerinin veda şarkısını miyavlayalım."

Dört kedi yaşlı ağacın dibinde uzun, hüzünlü bir şarkı miyavlamaya koyuldular, miyavlamaları çok çabuk çevredeki kedilerinkilere karıştı, sonra ırmağın öbür yakasındaki kedilerinkilere ve miyavlamalar köpeklerin havlamalarıyla, kafesteki kanaryaların ve yuvalarındaki serçelerin dertli cıvıltılarıyla, kurbağaların hüzünlü vıraklamalarıyla, hatta şempanze Matias'ın düzensiz ciyaklamalarıyla bütünleşti.

Hamburg'daki tüm evlerin ışıkları yandı; evlerdeki insanlar hayvanları birdenbire saran bu garip hüzün üzerine kafa yordular.

İkinci Bölüm

Anaç Bir Kedinin Portresi

Kocaman şişko kara kedi, günler boyunca yumurtayla koyun koyuna yattı; bazen, kıpırdanırken istemeden onu kendinden birkaç santimetre uzaklaştırdığında, kadife gibi patisinin tüm şefkatiyle yumurtayı hemen kendine doğru çekiyordu. Uzun, rahatsız günlerdi bunlar, hatta bazen boşa zaman harcadığını düşünüyordu, çünkü mavi lekeli beyaz bir yumurta olsa bile, yaşamayan bir nesne, kırılgan bir taştı özenle baktığı.

Albay'ın emirleri gereği yalnızca yemek yemek ve çişini yaptığı kutuya gitmek için yumurtanın yanından ayrıldığından, hareketsizlikten her yerinin uyuştuğu bir gün, o kireçten merminin içinde gerçekten bir civcivin büyüyüp büyümediğinden emin olmak istedi. Böylece önce bir kulağını, sonra ötekini yumurtaya yaklaştırdı, ama hiçbir şey duyamadı. İçindekileri görmek için yumurtayı ışığın altına yer-

leştirmesi de işe yaramadı. Mavi lekeli beyaz kabuk epey kalındı, arkasında ne olduğu görünmüyordu.

Albay, Sekreter ve Profesör her gece geliyor, Albay'ın deyimiyle "umut edilen" gelişmelerin görülüp görülmediğini anlamak için yumurtayı inceliyor, ama yumurtanın ilk günkünden hiçbir farkı olmadığını görünce konuyu değiştiriyorlardı.

Profesör ansiklopedisinin kesin kuluçka süresini vermemesine ve koca kitaplarında bulduğu en kesin verinin annenin ait olduğu türün özelliklerine göre kuluçkanın 17 ile 30 gün arasında sürebileceği olmasına üzülüp duruyordu.

Kocaman şişko kara kedi için kuluçkaya yatmak hiç kolay değildi. Ona göz kulak olma işini üstlenmiş aile dostunun, evin tozlandığını düşünüp elektrik süpürgesini açmaya karar verdiği sabahı unutamıyordu bir türlü.

Her sabah, aile dostunun eve geldiği saatte Zorba yumurtayı balkondaki çiçek saksılarının ortasına saklıyor, böylece kumunu değiştirip mama kutularını açan bu iyi insana birkaç dakika ayırmış oluyordu. Ona minnettarlıkla miyavlıyor, bacaklarına sürtünüyor, insanoğlu da kendi kendine, "Ne sevimli kedi bu böyle," diyerek gidiyordu. Ama o sabah Zorba, onun oturma odasını ve yatak odalarını elektrik süpürgesiyle süpürdükten sonra, şöyle söylediğini duydu:

"Şimdi sıra balkonda. Saksıların olduğu yer leş gibi."

Havalanıp bin parçaya ayrılan bir komposto kâsesinin sesiyle mutfağa koşan aile dostu, kapıda durup bağırmaya başladı:

"Zorba, delirdin mi sen? Gel de gör ne yaptığını! Çık buradan, aptal kedi! Bir patine cam batması eksikti zaten."

Ne kadar haksız hakaretler! Zorba, süklüm püklüm, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırıp pıtı pıtı balkona yollandı.

Yumurtayı bir yatağın altına yuvarlamak kolay olmadı, ama başardı ve orada komşunun temizliği bitirip gitmesini bekledi.

Yirminci günün akşamı Zorba uyuklamaktaydı, yumurtanın kımıldandığını fark etmedi, çok hafifçe, ama olsun, sanki yerde yuvarlanmak ister gibi kımıldanıyordu yumurta.

Karnının hafifçe gıdıklanmasıyla uyandı. Gözlerini açtı ve yumurtadaki bir çatlaktan ufacık sarı bir noktanın bir görünüp bir kaybolduğunu görünce olduğu yerde zıplayıverdi.

Zorba yumurtayı ön patilerinin arasına alınca yavrunun yumurtayı delmek için kabuğa darbeler indirdiğini gördü; az sonra delikten beyaz, nemli bir kafa uzandı.

"Anne," diye bağırdı bebek martı.

Zorba ne yanıt vereceğini bilemedi. Kapkara olduğunu biliyordu, ama heyecanın ateşinden mosmor kesildiğini hissediyordu.

Anne Olmak Kolay Değil

"Anne! Anne," diye bağırdı yumurtasını terk eden yavru.

Süt gibi beyazdı, incecik, kısacık, seyrek tüyleri bedeninin ancak yarısını kaplıyordu. Birkaç adım atmaya çalıştı ama, Zorba'nın karnına doğru devriliverdi.

"Anne! Acıktım," diye cıvıldadı kedinin derisini gagasıyla çekiştirerek.

Ne yemek verecekti şimdi ona? Profesör bu konuda hiçbir şey miyavlamamıştı. Zorba, martıların balıkla beslendiğini bilirdi ama, nereden bulacaktı şimdi balığı? Zorba mutfağa koştu ve bir elmayı önüne katıp yuvarlayarak geri döndü.

Civciv gene titreyen bacaklarının üzerinde dikilip meyveye yöneldi. Küçük sarı gaga elmanın kabuğuna dokununca, sanki kauçuğa değmiş gibi kıvrılıverdi,

düzelirken de civciv geriye doğru fırlayıp yere kapaklandı.

"Acıktım! Anne! Acıktım," diye bağırdı öfkeyle.

Zorba daha civciv doğmadan yemeğini silip süpürmüş olduğuna dövünerek, ona önce bir patatesi, sonra kendi çikolatalarını gagalatmaya çalıştı – aile tatildeyken seçenekler sınırlıydı. Yapılacak hiçbir şey yoktu. Küçük gaga henüz yumuşaktı ve patatese değince yamuluyordu. Zorba böylece iyice umutsuzluğa kapılmışken, civcivin bir kuş olduğunu, kuşların da böcek yediklerini anımsayıverdi.

Balkona çıkıp bir sineğin pençesine düşmesini bekledi. Çok geçmeden bir tane yakalayıp aç civcive verdi.

Civciv sineği gagasına aldı, iyice sıktı, sonra gözlerini kapatıp yuttu.

"Güzel! Daha! Anne, daha," diye bağırdı coşkuyla.

Zorba balkonun bir ucundan diğerine atlayıp duruyordu. Beş sinek, bir de örümcek avlamıştı ki, karşı evin çatısından birkaç gün önce tanışmış olduğu serseri kedilerin sesleri yükseldi.

"Şuna bak! Küçük şişko jimnastik yapıyor. Ne beden ama, gerçek bir dansçı," diye miyavladı biri.

"Bence aerobik yapıyor. Ne kadar da şirin, küçük bir şişkocuk bu böyle! Ne kadar da zarif, hele dans edişi! Dur biraz yağ tulumu, güzellik yarışmasına mı katılacaksın," diye miyavladı öteki.

Avlunun öteki yanında güvencede olan iki serseri gülüp duruyorlardı.

Zorba tırnaklarının keskin yanını seve seve tattırırdı onlara, ama uzaktaydılar, bu nedenle biriktirdiği böceklerle aç martı yavrusunun yanına döndü.

Yavru martı beş sineği afiyetle mideye indirdi ama örümceğin tadına bakmayı reddetti. Karnı tıka basa doyunca civcivi hıçkırık tuttu, sonra iyice Zorba'nın karnına sokuldu.

"Anne, uykum geldi."

"Dinle, üzgünüm ama ben senin annen değilim," diye miyavladı Zorba.

"Tabii ki sen benim annemsin. Üstelik çok iyi bir annesin sen," dedi civciv gözlerini kaparken.

Albay, Sekreter ve Profesör geldiklerinde, yavruyu Zorba'nın karnına yaslanmış uyurken buldular.

"Tebrikler! Çok tatlı bir civciv bu. Kaç kilo doğdu," diye sordu Profesör.

"Ne biçim soru bu? Ben bu civcivin annesi değilim," diye karşılık verdi Zorba.

"Geleneksel sorudur bu. Yanlış anlama. Gerçekten çok sevimli bir civciv," diye miyavladı Albay.

"Korkunç! Korkunç," diye miyavladı Profesör patileriyle ağzını kapatarak.

"Neymiş o korkunç olan, bize de söyler misin?" diye sordu Albay.

"Yavrunun yiyecek hiçbir şeyi yok. Korkunç! Korkunç," diye ısrar etti Profesör.

"Haklısın. Ona sinek yedirmek zorunda kaldım, sanırım karnı çok çabuk acıkacak gene," diye miyavladı Zorba.

"Sekreter, ne bekliyorsunuz?" diye sordu Albay.

"Bağışlayın beyefendi, ama sizi dinlemiyordum," diye kendini savundu Sekreter.

"Lokantaya gidip bir sardalye getiriniz," diye emretti Albay.

"Peki neden ben? Ha? Niye hep ben yapıyorum alışverişi? Niye ben daldırıyorum kuyruğumu benzine? Niye sardalyeyi ben getiriyorum? Niye hep ben?" diye karşı çıktı Sekreter.

"Çünkü bayım, bu akşam yemekte marullu kalamar var. Bu yeterli bir neden değil mi sizce?" diye belirtti Albay.

"Peki ya hâlâ pis pis benzin kokan kuyruğum ne olacak?.. Marullu kalamar mı demiştiniz?.." diye sordu Sekreter çatıya zıplarken.

"Anne, bunlar kim?" diye bağırdı civciv kedileri göstererek.

"Anne! Sana anne dedi! Korkunç yürek sızlatıcı bir şey bu!.." demeyi başardı Profesör, Zorba'nın bakışları ona çenesini kapamasının daha iyi olacağını öğütlemeden önce.

"Peki, caro amico, ilk sözünü tuttun, ikincisini yerine getirmektesin, bir tek üçüncüsü kaldı geriye," diye bildirdi Albay.

"En kolayı! Ona uçmayı öğretmek," diye miyavladı Zorba alaylı alaylı.

"Başaracağız. Ansiklopediyi inceliyorum, ama bilgi edinmek zaman ister," diye güvence verdi Profesör.

"Anne, karnım acıktı," diye lafa karıştı civciv.

Fırsat Kollayan Tehlike

Doğumun ertesi günü zorluklar baş gösterdi. Zorba aile dostunun kuşu fark etmemesi için canını dişine takmak zorunda kaldı. Kapının açıldığını duyar duymaz, boş bir saksıyı yavrunun üzerine kapaklayıp üzerine oturdu. Neyse ki gelen kişi balkona çıkmadı, civcivin isyankâr çığlıkları da mutfaktan duyulmuyordu.

Aile dostu her zamanki gibi kutuyu temizledi, kumu değiştirdi, mama kutusunu açtı, gitmeden önce de balkon kapısına geldi.

"Umarım hasta değilsindir, Zorba, ilk defa bir mama kutusunu açtığımda koşup gelmedin. O saksının üzerinde oturmuş ne yapıyorsun öyle? Sanki bir şey saklıyor gibisin. Neyse, haydi, yarın görüşürüz, çılgın kedi!"

Peki ya bir de saksının altına bakmayı akıl etsey-

di? Bunu düşünmek bile Zorba'nın karnına ağrılar girmesine neden oldu, kutusuna koşturmak zorunda kaldı.

Rahatlamış bir halde orada durdu, kuyruğunu iyice havaya dikip insanoğlunun söyledikleri hakkında kafa patlatmaya koyuldu.

"Çılgın kedi." "Çılgın kedi" demişti. Belki de haklıydı, çünkü civcivi görmesine izin verse, her şey daha kolay olurdu. Aile dostu kuşu yemeye niyetli olduğunu düşünür, onu alıp götürür, büyüyene kadar da ona bakardı. Ama o, kuşu alıp bir saksının altına gizlemişti, çılgın mıydı acaba o?

Hayır, hiç değil. O yalnızca liman kedilerinin onur yasasını titizlikle uygulamaktaydı, hepsi bu. Can çekişen martıya, yavrusuna uçmayı öğreteceğine söz vermişti, bunu yapacaktı da. Nasıl olacağını bilmiyordu, ama yapacaktı.

Zorba tam özenle pisliklerinin üzerini örtüyordu ki, civcivin korku dolu çığlıkları balkona koşmasına neden oldu.

Ve gördüğü şey, kanını dondurdu.

İki serseri, civcivin karşısındaydılar, heyecanla kuyruklarını oynatıyorlardı; içlerinden biri de kuyruğuna bastırdığı tırnağıyla yavruyu tutuyordu. Neyse ki sırtları Zorba'ya dönüktü, onun geldiğini görmediler. Zorba'nın tüm kasları gerildi.

"Kim derdi böyle bir öğle yemeği bulabileceğimi-

zi, dostum? Küçük ama çok lezzetli görünüyor," diye miyavladı biri.

"Anne, imdat!" diye çığlık atıyordu civciv.

"Kuşların en sevdiğim yeri kanatlarıdır. Bununkiler küçük görünüyor, ama baldırlar etli etli," diye bildirdi öteki.

Zorba zıpladı. Havadayken ön patilerinin on tırnağını da çıkardı, iki serserinin arasına düşerken, patileriyle kafalarını yere yapıştırdı.

Yerden kalkmayı denediler, ama başaramadılar, çünkü her ikisinin de birer kulağı birer tırnak tarafından yere çivilenmiş durumdaydı.

"Anne! Beni yemek istiyorlardı," diye bağırdı civciv.

"Biz mi, çocuğunuzu yemek mi? Hayır, bayan. Asla," diye miyavladı biri kafası yere çakılı halde.

"Biz vejetaryeniz, bayan, en koyusundan vejetaryeniz," diye destekledi öbürü.

"Ben 'bayan' değilim, aptallar," diye miyavladı Zorba onu görebilsinler diye iki kediyi kulaklarından çekerek.

Onu tanıyınca iki serserinin sırt tüyleri dikleşti.

"Çok sevimli bir yavrunuz var, dostum. Çok güzel bir kedi olacak," diye görüş bildirdi serserilerden biri.

"Evet, daha uzaktan belli oluyor bu. Ne sevimli bir kedicik," diye doğruladı öteki.

"O bir kedi değil! O bir martı yavrusu, salaklar!"

"Arkadaşıma hep söylemişimdir, kedi dediğin martı doğurmalıdır! Yalan mı," diye belirtti birinci kedi.

Zorba bu güldürüye son vermeye karar verdi, ama o iki sersem tırnaklarının tadını unutmayacaklardı. Kararlı bir tavırla patilerini kıvırdı, böylece tırnakları o iki alçağın kulaklarını yırttı. Acıyla miyavlayarak koşa koşa kaçtılar.

"Çok cesur bir annem var," diye cıvıldadı yavru.

Zorba balkonun güvenli bir yer olmadığını anladı, yavruyu evin içine de alamazdı, her yeri kirletirdi, aile

dostu da onu keşfederdi böylece. Güvenli bir yer bulmak gerekiyordu.

"Gel, dolaşmaya çıkacağız," diye miyavladı Zorba onu kibarca dişlerinin arasına almadan önce.

Tehlike Dur Durak Bilmiyor

Harry'nin dükkânında toplanmış olan kediler, yavrunun artık evde kalamayacağına karar verdiler. Çok fazla tehlike vardı evde ve bunların en büyüğü de o iki serserinin tehdit edici varlıkları değil, aile dostunun gelip gitmesiydi.

"Ne yazık ki insanların sağı solu belli olmaz! Sık sık, iyi niyetlerle yola çıkıp en kötü felaketlere neden olurlar," diye bildirdi Albay.

"Bu çok doğru. Örneğin Harry'yi ele alalım, iyi bir adamdır, iyi yüreklidir, ama o şempanzeye zaafı olduğu ve onun bira sevdiğini bildiği için, maymun ne zaman susasa bir şişe bira verir ona. O zavallı Matias utanma duygusunu kaybetmiş bir alkolik olup çıktı sonunda, kafayı bulduğu zaman ciyak ciyak korkunç şarkılar söylemeye başlar. Korkunç," diye miyavladı Profesör.

"Bile bile verdikleri zararlar da cabası. İnsanların denizleri pisliklerle zehirlemek gibi lanet olasıca bir saplantısı yüzünden yaşamını yitiren o zavallı martıyı düşünün," diye ekledi Sekreter.

Kısa bir tartışmadan sonra, uçmayı öğrenene dek Zorba ile kuşun dükkânda yaşamasına karar verdiler. İnsanın kaygıya kapılmaması için Zorba her sabah evine gidecek, sonra gelip yavruyla ilgilenecekti.

"Bu küçük kuşa bir ad koysak hiç fena olmaz," diye öneride bulundu Sekreter.

"Ben de tam bunu önerecektim. Miyavlarımı ağzımdan almayı bırakmak, korkarım yeteneklerinizi aşıyor," diye sızlandı Albay.

"Kabul. Bir adının olması gerek, ama önce dişi mi, yoksa erkek mi olduğunu bilmeliyiz," diye miyavladı Zorba.

Daha cümlesini yeni bitirmişti ki, Profesör kütüphaneden ansiklopedinin bir cildini yere indirmişti bile: C harfine denk düşen 3. ciltte, sayfaları çevirerek "cinsiyet" sözcüğünü arıyordu.

Ne yazık ki ansiklopedide bir martı yavrusunun cinsiyetinin nasıl anlaşılacağına ilişkin tek kelime yoktu.

"Şu senin ansiklopedinin pek işimize yaramadığını söylemek gerek," diye homurdandı Zorba.

"Ansiklopedimin yararı konusunda kuşkuya düşülmesini kabul etmiyorum! Bütün bilgi bu kitaplardadır," diye yanıtladı gocunan Profesör.

"Martı. Deniz kuşu. Pupa-yelken; yavrunun dişi mi yoksa erkek mi olduğunu anlamamıza yardım edebilecek tek kişi Pupa-yelkendir," diye miyavladı Sekreter.

"Ben de tam bunu miyavlayacaktım. Miyavlarımı ağzımdan almanızı yasaklıyorum," diye söylendi Albay.

Kediler miyavlarken, yavru da bir düzine doldurulmuş kuşun arasında dolaşıp duruyordu. Bülbüllere, papağanlara, tukanlara, tavuskuşlarına, kartallara, şahinlere korkuyla bakıyordu. Birden kan çanağı gibi gözleri olan, üstelik doldurulmuş olmayan, canlı bir hayvan yolunu kesti.

"Anne! İmdat," diye bağırdı umutsuzlukla.

Yanına ilk ulaşan Zorba oldu, üstelik tam zamanında, çünkü tam o sırada sıçanın biri ön ayaklarını yavrunun boğazına doğru uzatmıştı.

Sıçan, Zorba'yı görür görmez duvardaki bir yarığın içinde kayboldu.

"Beni yemek istiyordu," diye bağırdı yavru, Zorba'ya sokularak.

"Bu tehlike hiç aklımıza gelmemişti. Sanırım sıçanlarla miyavlaşmak gerekecek," diye bildirdi Zorba.

"Tamam. Ama o küstah yaratıklara fazla ödün verme," diye öğütledi Albay.

Zorba yarığa yaklaştı. İçerisi çok karanlıktı, ama sıçanın kıpkırmızı gözlerini seçmeyi başardı.

"Başkanınızı görmek istiyorum," diye miyavladı kararlı bir sesle.

"Ben sıçanların başkanıyım," diye yanıt geldi karanlığın içinden.

"Eğer sıçanların başkanı sensen, sizden korkmaya bile gerek yok. Başkanına haber ver," diye diretti Zorba.

Zorba sıçanın uzaklaştığını duydu. Tırnakları üzerinde kaydığı boruyu gıcırdatıyordu. Birkaç dakika sonra kırmızı gözler yeniden karanlıkta belirdi.

"Başkan seni kabul edecek. Denizkabuklarının olduğu mahzende, korsan sandığının arkasında bir giriş var," diye ciyakladı sıçan.

Zorba mahzene kadar indi. Sandığın arkasını iyice arayınca duvarda, geçebileceği büyüklükte bir delik gördü. Örümcek ağlarını bozarak sıçanların dünyasına doğru süzüldü. Nem ve çöp kokuyordu her yer.

"Kanalizasyon borularını izle," diye bağırdı göremediği bir sıçan.

Söyleneni yaptı. Karnının üzerinde sürünerek ilerledikçe derisinin toza ve pisliğe bulandığını hissediyordu. Karanlığın içinde, zayıf bir güneş ışınının zor zor aydınlattığı bir hazneye kadar ilerledi. Zorba dışarda, caddenin altında olduğunu, güneş ışığının da ızgaradan sızdığını tahmin etti. İçerisi iğrenç kokuyordu, ama tavan dört ayak üzerine kalkabileceği

kadar yüksekti. Tam ortada iğrenç suların aktığı bir kanal vardı. İşte o anda gördü sıçanların başkanını, her yeri yara izleriyle dolu, esmer, kocaman bir kemirgendi; tırnağıyla kuyruğundaki halkaları temizlemeye çalışıyordu. "Şu işe bak hele! Kimler gelmiş bizi görmeye! Şişko kedi," diye ciyakladı sıçanların başkanı.

"Şişko! Şişko," diye ciyakladı hep bir ağızdan, Zorba'nın yalnızca kırmızı gözlerini görebildiği onlarca sıçan.

"Civcivi rahat bırakmanızı istiyorum," diye miyavladı kararlılıkla.

"Demek ki kedilerin artık bir civcivi var. Biliyordum. Kanalizasyonlarda pek çok şey dolaşır dillerde. Söylenenlere göre çok lezzetli bir civcivmiş. He! He! He," diye ciyakladı sıçan.

"Gerçekten de çok lezzetli! He! He! He," diye yineledi sıçanlar korosu.

"Büyüdüğü zaman mı yiyeceksiniz onu? Bizi davet etmeden mi? Benciller sizi," diye ciyak ciyak bağırdı sıçan.

"Benciller! Benciller," diye yineledi öteki sıçanlar.

"Senin de bildiğin gibi, hakladığım sıçanların sayısı, tüylerimin sayısından daha fazla. O civcivin başına herhangi bir şey gelirse, saatleriniz sayılı demektir," diye belirtti Zorba soğukkanlılıkla.

"Dinle yağ tulumu, buradan nasıl çıkabileceğini düşündün mü? Senden güzel bir kedili börek yapabiliriz," diye gözdağı verdi sıçan.

"Kedili börek! Kedili börek," diye yineledi öteki sıçanlar.

Bunun üzerine Zorba sıçanların başkanının üzerine atıldı. Kafasını tırnaklarının arasında sıkıştırarak sırtına çöreklendi.

"Gözlerini kaybetmek üzeresin. Adamların belki benden kedili börek yaparlar, ama sen de bunu göremezsin. Söyle bakalım, civcivi rahat bırakacak mısınız," diye miyavladı Zorba.

"Ne kadar terbiyesizsin! Tamam Ne kedili börek, ne civcivli börek. Kanalizasyonda her konuda pazarlık yapılabilir," diye tiz bir çığlık attı sıçanların başkanı.

"Anlaşalım. Civcivin yaşamına saygı göstermek

karşılığında benden ne istiyorsunuz?" diye sordu Zorba.

"Avluya serbest geçiş hakkı. Albay dükkândan geçen yolun bize kapatılmasını emretti. Avluya serbest geçiş hakkı," diye zırıldadı sıçanların başkanı.

"Avluya serbest geçiş hakkı," diye yineledi koro.

"Tamam. Avluya geçebileceksiniz, ama geceleyin, insanların sizi göremeyecekleri saatte. Biz kediler, saygınlığımızı korumaya özen göstermek zorundayız," diye bildirdi Zorba sıçanın kafasını bırakırken.

Sıçanların başkanından ve ona nefretle bakan onlarca kırmızı gözden gözünü ayırmadan, geri geri giderek kanalizasyondan çıktı.

Yavru Dişi Martı mı, Yavru Erkek Martı mı?

Bir deniz kedisi, gerçek bir deniz kedisi olan Pupa-yelken'i üç gün sonra görebildiler.

Pupa-yelken, Elbe Irmağı'nın dibindeki kör kayaları temizleyip kaldırmakla görevli bir taraklama gemisi olan Hannes II'nin maskotuydu. Hannes II'nin tayfaları, ırmağın taraklanmasına ilişkin güç çalışmalarda can yoldaşı olarak gördükleri bal rengi tüylü, mavi gözlü kedi Pupa-yelken'i çok severlerdi.

Fırtınalı günlerde onu, boyuna uygun, sarı bir denizci muşambasına sararlardı, Pupa-yelken de kötü havayı göğüsleyen denizcilerin karamsar havasıyla güvertede dolaşırdı.

Hannes II Rotterdam, Anvers, Kopenhag limanlarını temizlemişti, Pupa-yelken bu yolculuklarla ilgili eğlenceli öyküler anlatırdı. Evet. Gerçek bir deniz kedisiydi o.

"Ahoy," diye miyavladı Pupa-yelken dükkâna girerken.

Her adımda sağa sola yalpalayan ve kuruluşun kasiyerine saygı göstermesi gerektiğini bilmeyen kediyi gören şempanze, şaşkın şaşkın gözlerini kırpıştırdı.

"Günaydın demeyi bilmiyorsun, hiç olmazsa giriş ücretini öde, pire torbası," diye ciyakladı Matias.

"Sancakta bir salak! Baraküda balığının dişleri adına! Sen bana pire torbası mı dedin? Bil ki bu kürkün altındaki deri, dünyanın bütün limanlarının bütün böcekleri tarafından sokulmuştur. Bir gün sana sırtımın üzerine yerleşen bir kenenin öyküsünü miyavlayacağım, o kadar ağırdı ki, elimle kaldırmaya gücüm yetmiyordu. Balinanın sakalı adına! Ve sana, karınlarını doyurmak için iştah açıcı niyetine yedi adamın kanını emmek zorunda olan Cacatua Adası bitlerini miyavlayacağım. Köpekbalığının yüzgeçleri adına! Demir al, makak. Rüzgârımı kesme," diye emretti Pupa-yelken ve şempanzenin yanıtını beklemeden yoluna devam etti.

Kitapların bulunduğu odaya gelince, orada toplanmış olan kedileri kapının eşiğinden selamladı.

"Miaou," diye miyavladı yarı-sert, yarı-yumuşak Hamburg şivesiyle miyavlamayı seven Pupa-yelken.

"Sonunda geldin, capitano. Sana ne kadar ihtiyacımız olduğunu bilemezsin," diye yanıtladı Albay.

Ona çabucak martıya Zorba'nın verdiği sözlerin öyküsünü anlattılar, sözler, diye yinelediler, hepsini bağlıyordu.

Pupa-yelken, kaygılı bir havayla, kafasını sallayarak dinledi.

"Mürekkep balığının mürekkebi adına! Denizlerde korkunç şeyler oluyor. Bazen bazı insanların çıldırıp çıldırmadığını soruyorum kendime, okyanusu kocaman bir çöplük haline getirmeye çalışıyorlar. Geçenlerde Elbe'nin ağzını tarakladım, gel-gitlerin önüne katıp sürüklediği çöpleri bir görseniz! Kaplumbağanın kabuğu adına! Varillerce böcek ilacı, araba lastikleri, insanların kumsalda bıraktığı tonlarca lanet olasıca plastik şişe çıkardık," diye belirtti Pupa-yelken öfkeyle.

"Korkunç! Korkunç! Eğer böyle devam ederse, 'kirlilik' sözcüğü ansiklopedinin 11. Cildinin bütün K harfini kaplayacak," diye haykırdı kanı beynine sıçrayan Profesör.

"Bu zavallı kuş için ben ne yapabilirim," diye sordu Pupa-yelken.

"Denizi tanıyan sensin, onun erkek mi, yoksa dişi mi olduğunu bize sen söyleyebilirsin," diye yanıtladı Albay.

Onu yavrunun yanına götürdüler; yavrucak, Albay'ın emirleri doğrultusunda onun beslenmesi işini üstlenen Sekreter'in getirdiği bir mürekkep balığının

işini gördükten sonra, tıka basa doymuş bir halde uyuyakalmıştı.

Pupa-yelken kuşun bir ayağını öne doğru çekti, kafasını inceledi, ardından kuyruğunun üzerinde çıkmaya başlayan tüylerini kaldırdı. Yavru, korku dolu gözleriyle Zorba'yı aradı.

"Akrebin ayakları adına! Bir gün benim kuyruğumdaki kıllar kadar çok yumurta yumurtlayacak şirin bir dişi bu," diye haykırdı deniz kedisi keyifle.

Zorba yavru kuşun kafasını yaladı. Kuşun annesine adını sormadığına üzüldü, çünkü eğer kızı, insanların adamsendeciliği yüzünden kesilen annenin uçuşunu devam ettirecekse, aynı adı taşıması güzel olurdu.

"Kuşun bizim korumamıza girme şansını yakalamış olmasını göz önüne alarak, ona Şanslı adını takmayı öneriyorum," dedi Albay.

"Barlam balığının solungaçları adına! Güzel bir ad bu. Baltık Denizi'nde rastladığım çok hoş bir martıyı anımsattı bana. Onun adı da buydu, Şanslı, bembeyazdı üstelik," diye miyavladı Pupa-yelken.

"Bir gün çok dikkate değer, çok olağanüstü bir şey yapacak, adı da ansiklopedide Ş harfine yazılacak," diye kendinden emin bir şekilde miyavladı Profesör.

Oybirliğiyle Albay'ın önerdiği adı kabul ettiler. Böylece beş kedi dişi kuşun çevresinde halka oldular, arka patilerinin üzerinde dikilip tırnaklardan bir çatı oluşturmak üzere ön patilerini öne uzattılar, sonra liman kedilerinin vaftiz ayinini miyavladılar.

"Seni selamlıyoruz Şanslı, kedilerin dostu!"

"Ahoy! Ahoy! Ahoy," diye bağırdı Pupa-yelken mutlulukla.

Şanslı, Gerçekten de Şanslı

Kedilerin şefkatiyle sarılıp sarmalanan Şanslı çabucak büyüdü. Daha bir ay geçmeden, gümüş rengi ipeksi tüyleri olan, incecik, genç bir martı olup çıkmıştı; Harry'nin dükkânında oradan oraya koşturuyordu.

Turistler dükkânı ziyarete geldiklerinde, Albay'ın öğrettikleri doğrultusunda saman dolu kuşların arasında kımıldamadan duruyor, doldurulmuş kuş taklidi yapıyordu. Ama akşamleyin, müze kapanıp yaşlı deniz kurdu da ortalıktan elini eteğini çekince, deniz kuşlarına özgü o beceriksiz yürüyüşle bütün odaları birer birer dolaşmaya çıkar, içlerindeki bin çeşit nesne karşısında hayran kalırdı. Profesör de bu arada eline geçen her kitapta Zorba'nın kuşa uçmayı öğretebilmesi için gereken yöntemi arıyordu.

"Uçmak havayı geriye ve aşağıya doğru itmeyi

gerektirir. Güzel! İşte önemli bir şey bu," diye mırıldanıyordu burnunu kitaplara gömüp.

"Peki, niye uçmak zorundayım ben?" diye soruyordu kanatlarını bedenine iyice yapıştıran Şanslı.

"Çünkü sen bir martısın ve martılar uçarlar. Bu korkunç! Uçmayı bilmemen ne kadar korkunç," diye yanıtlıyordu Profesör.

"Ama ben uçmak istemiyorum. Ben martı olmak da istemiyorum. Ben kedi olmak istiyorum, kediler de uçmazlar," diye karşı çıkıyordu Şanslı.

Bir gün akşam vakti, girişteki tezgâha yaklaşarak şempanzeyle sevimsiz bir sohbete girişti.

"Sakın gelip buraya kaka yapayım deme, kuş beyinli seni," diye ciyakladı Matias onu görür görmez.

"Niçin böyle söylüyorsunuz, Bay Maymun," diye cıvıldadı martı çekinerek.

"Kuşlar bir tek onu bilirler. Kaka yapmayı. Sen de bir kuşsun," diye yineledi öteki, açıklamasından son derece emindi.

"Yanılıyorsunuz. Ben bir kediyim, üstelik çok temiz bir kediyim. Profesör'le aynı kaka kutusunu kullanıyorum," diye cıvıldadı martı ötekinin sevgisini kazanmaya çalışarak.

"Ah! Ah! O pire torbaları çetesi seni de onlardan biri olduğuna inandırdılar. Git de aynaya bak: Senin iki ayağın var, kedilerinse dört. Senin tüylerin var, kedilerinse kürkü. Ya kuyruğa ne demeli? Ha? Nerede

senin kuyruğun? Sen de vaktini kitap okuyup miyavlamakla geçiren o kedi kadar çatlaksın: Korkunç! Korkunç! Seni gidi aptal kuş! Peki dostlarının seni neden pohpohladıklarını bilmek ister misin? Çünkü, güzel bir ziyafet çekmek için senin şişmanlamanı bekliyorlar! Tüylerinle müylerinle, bir lokmada yutacaklar seni," diye ciyakladı şempanze.

O akşam kediler, martının gelip en sevdiği yemeği yememesine şaşırdılar: Sekreter'in, lokantanın mutfağından aşırdığı kalamarlardan vardı yemekte.

Kaygıyla martıcığı aradılar, doldurulmuş hayvanların arasında kolu kanadı kırık, üzgün bir şekilde otururken onu bulan Zorba oldu.

"Acıkmadın mı Şanslı?" diye sordu Zorba, "Yemekte kalamar var."

Martı gagasını açmadı.

"İyi değil misin? Hasta mısın?" diye diretti Zorba kaygıyla.

"Semireyim diye mi yememi istiyorsun?" diye sordu martı yüzüne bakmadan.

"Büyümen, güçlü ve sağlıklı olman için," diye yanıtladı Zorba.

"Sonra, ben tombullaşınca, beni yemek için sıçanları davet edecek misin?" diye bağırdı, gözlerinden yaşlar süzülerek.

"Nereden çıktı bu saçmalık," diye miyavladı Zorba heyecanla.

Şanslı, hıçkırıklarını tutarak Matias'ın ona ciyakladığı her şeyi anlattı. Zorba, martının gözyaşlarını yaladı, sonra, o güne dek hiç söylemediği şeyleri miyavlarken buldu kendini.

"Sen bir martısın. Şempanze bu konuda haklı, ama yalnızca bu konuda. Hepimiz seni seviyoruz, Şanslı. Seni seviyoruz, çünkü sen bir martısın, çok sevimli bir martısın hem de. Sen bir kedi olduğunu haykırdığında karşı çıkmıyoruz, çünkü bizim gibi olmak istemen bize gurur veriyor, ama sen farklısın ve biz senin farklı olmanı seviyoruz. Annene yardım edemedik, ama sana edebiliriz. Yumurtadan çıktığından beri seni koruduk. Seni bir kediye dönüştürmeyi düşünmeden sana bütün sevecenliğimizi verdik. Seni bir martı olarak seviyoruz. Senin de bizi sevdiğini, bizim senin dostların, ailen olduğumuzu hissediyoruz ve bil ki senin sayende biz, göğsümüzü gururla kabartan bir şey öğrendik: Farklı bir varlığı beğenmeyi, sevmeyi ve ona saygı göstermeyi. Bize benzeyenleri kabullenmek ve sevmek çok kolaydır, ama farklı biriyle bu çok zordur ve sen bunu başarmamızda bize yardım ettin. Sen bir martısın ve martıların yazgısını izlemek zorundasın. Uçmalısın. Bunu başardığında Şanslı, mutlu olacaksın, böylece senin bize karşı duyguların ve bizim sana karşı duygularımız daha yoğun ve güzel olacak, çünkü birbirinden tamamıyla farklı varlıklar arasındaki bir sevgi olacak bu."

"Uçmaktan korkuyorum," diye cıvıldadı Şanslı doğrularak.

"O an geldiğinde, ben de yanında olacağım. Annene söz verdim," diye miyavladı Zorba, martının kafasını yalayarak.

Genç martıyla kocaman şişko kara kedi yürümeye koyuldular. Kedi şefkatle martının kafasını yalıyordu, martı da bir kanadıyla kedinin sırtını sarmıştı.

Uçmayı Öğreniyoruz

"Başlamadan önce, son bir kez teknik konuları özetleyelim," diye miyavladı Profesör.

Albay, Sekreter, Zorba ve Pupa-yelken, bir kitaplığın en üst rafından aşağıda olup bitenleri seyrediyorlardı. Aşağıda, kalkış pisti denilen bir koridorun bir başında Şanslı duruyordu, öteki başında da, ansiklopedinin L harfine denk düşen 12. Cildinin üzerine eğilmiş olan Profesör. Kitabın Leonardo da Vinci'ye ayrılmış olan sayfalarından biri açıktı; sayfada büyük ustanın "uçma makinesi" adını taktığı garip bir aygıtın çizimi vardı.

"Lütfen, öncelikle dayanak noktaları olan (a) ve (b)nin sağlamlığını denetleyelim," diye miyavladı Profesör.

"(a) ve (b) noktaları denetlendi," diye yineledi Şanslı önce sol, sonra sağ ayağının üzerinde zıplayarak.

"Mükemmel. Şimdi (c) ve (d) noktalarının gerilimini denetleyelim," diye miyavladı, kendini bir NASA mühendisi kadar önemli hisseden Profesör.

"(c) ve (d) noktalarının gerilimi denetlendi," diye bağırdı Şanslı, iki kanadını alabildiğine açarak.

"Mükemmel. Hepsini bir kere daha tekrar edelim," diye emretti Profesör.

"Kalkanbalığının bıyıkları adına! Bırak da bir kere uçsun," diye haykırdı Pupa-yelken.

"Size uçuş sorumlusu olduğumu hatırlatırım! Her şey iyice gözden geçirilmeli, çünkü sonuçlar Şanslı için korkunç olabilir. Korkunç," diye yanıtladı Profesör.

"Haklı. Ne yaptığını biliyor," diye araya girdi Sekreter.

"Ben de tam bunu miyavlayacaktım. Acaba bir gün miyavlarımı ağzımdan almaktan vazgeçecek misiniz?" diye homurdandı Albay.

Şanslı orada, ilk uçuş denemesini gerçekleştirmek üzereydi. Geçen hafta meydana gelen iki olay kedilere, isteğini çok güzel gizlese de, martının gönlünden uçmak geçtiğini göstermişti.

İlk olay, bir ikindi vakti Harry'nin dükkânının çatısında güneşlenirlerken meydana gelmişti; Şanslı da yanlarındaydı. Boylu boyunca uzanmış, güneşin sımsıcak ışınlarından yararlanırlarken, üzerlerinde, çok çok yükseklerde üç martının süzüldüğünü gördüler.

Mavi gökyüzünde karaltı halinde beliren martılar güzel, görkemliydiler. Bazen kımıltısız görünüyor, yalnızca kanatlarını açıp havada süzülüyorlardı, ama kanatlarını azıcık oynatınca hemen ilerleyiveriyorlardı; bunu yaparken o kadar zarif ve çekiciydiler ki, insanın canı onlarla birlikte gökyüzünde olmak istiyordu. Birden kediler yukarıya bakmaktan vazgeçerek gözlerini Şanslı'ya diktiler. Genç martı türdeşlerinin uçuşunu izliyor ve farkında olmadan kanatlarını açıyordu.

"Şuna bakın. Uçmak istiyor," diye dikkat çekti Albay.

"Evet! Uçmasının vakti geldi. Artık büyük ve güçlü bir martı o," diye onayladı Zorba.

"Şanslı. Uç! Dene," diye önerdi Sekreter.

Arkadaşlarının miyavlamalarını duyan Şanslı kanatlarını kapatarak yanlarına geldi. Zorba'nın yanına yatıp gagasını açıp kapayarak horlama taklidi yapmaya başladı.

İkinci olay ertesi gün, Pupa-yelken, çevresinde toplanan kedilere öykü anlatırken gerçekleşti.

"... Ve size miyavladığım gibi, dalgalar o kadar büyüktü ki, kıyıyı göremiyorduk, ispermeçet balinasının yağı adına, yetmezmiş gibi pusulamız da kırılmıştı. Beş gün beş gecedir fırtınanın içindeydik, artık kıyıya doğru mu gidiyoruz, yoksa açık denizlere mi dalıyoruz, bilemiyorduk. Böyleyken, tam kendimizi kaybolmuş hissederken, serdümen uçan bir martı sürüsü gördü. O ne mutluluktu dostlar! Martı sürüsünü izlemek için olanca gücümüzü harcadık ve karaya ulaşmayı başardık. Baraküda balığının dişleri adına! O martılar bizim hayatımızı kurtardı. Eğer onları görmemiş olsak, ben şimdi burada olup size bu öyküyü miyavlayamazdım."

Deniz kedisi ne zaman öykü anlatsa kulak kesilen Şanslı, gözlerini kocaman kocaman açmış onu dinliyordu.

"Martılar fırtınalı günlerde uçarlar mı?" diye sordu.

"Yılan balığının kıvranması adına! Martılar dünyanın en güçlü kuşlarıdırlar. Hiçbir kuş bir martı kadar iyi uçamaz," diye belirtti Pupa-yelken.

Kedilerin miyavları Şanslı'nın yüreğinin en derin yerlerine işliyordu. Ayaklarıyla yeri dövüyor, gagasını sinirli sinirli oynatıyordu.

"Uçmak mı istiyorsun, genç kız?" diye sordu Zorba.

Şanslı yanıt vermeden önce, teker teker hepsinin gözünün içine baktı.

"Evet, lütfen, bana uçmayı öğretin."

Kediler sevinçlerini miyavladıktan sonra hemen işe giriştiler. Uzun zamandır umutla bu ânı beklemişlerdi. Yalnızca kedilere özgü bir sabırla, genç martının uçma isteğine onları ortak etmesini beklemişlerdi, çünkü kedilerin o eski bilgelikleri sayesinde uçmanın son derece kişisel bir karar olduğunu anlamışlardı. İçlerinde en mutlusu da, ansiklopedinin 12. Cildinde, L harfinde uçmanın ilkelerini bulmuş olan Profesör'dü; bu durumda eylemi o yönetecekti.

"Kalkış için hazır mısınız?" diye sordu Profesör.

"Kalkış için hazırım," diye bağırdı Şanslı.

"(a) ve (b) dayanak noktalarının yardımıyla yeri iterek pistte ilerlemeye başlayınız," diye emretti Profesör.

Şanslı ilerlemeye başladı, ama ağır ağır, sanki aşınmış patenlerle kayıyormuş gibi.

"Daha hızlı," diye buyurdu Profesör.

Genç martı biraz hızlandı.

"Şimdi (c) ve (d) noktalarını geriniz," diye bildirdi Profesör.

Şanslı ilerlemeye devam ederken kanatlarını açtı.

"Şimdi (e) noktasını kaldırınız!"

Şanslı kuyruk tüylerini havaya kaldırdı.

"Ve şimdi havayı aşağı iterek (c) ve (d) noktalarını aşağı yukarı sallayınız, aynı anda (a) ve (b) noktaları-

nı katlayınız," diye miyavladı Profesör.

Şanslı kanat çırptı, ayaklarını karnına doğru kıvırdı, birkaç santimetre yükseldi, ama hemen boş bir çuval gibi yere düştü.

Kediler bir sıçrayışta yere inip martının yanına koştular. Gözleri dolu doluydu.

"Beceriksizin tekiyim ben! Beceriksizin tekiyim ben," diye yineleyip duruyordu dertli dertli.

"Kimse bir kerede uçamaz. Başaracaksın. Sana söz veriyorum," diye miyavladı Zorba, kafasını yalayarak.

Profesör, Leonardo da Vinci'nin uçma makinesini bir kere daha inceleyerek hatanın nerede olduğunu bulmaya çalışıyordu.

Kediler Bir Yasağı Delmeye Karar Veriyorlar

Şanslı on yedi kez havalanmayı denedi ve on yedi kez birkaç santimetre yükselmeyi başardıktan sonra yere düştü.

İğne ipliğe dönmüş olan Profesör, ilk on iki başarısızlık karşısında bıyıklarının tüylerini teker teker yolmuştu; titrek miyavlarla kendini temize çıkarmaya çalışıyordu.

"Anlamıyorum. Uçuş kuramını büyük bir özenle gözden geçirdim, Leonardo da Vinci'nin verdiği bilgileri, ansiklopedinin 1. Cildinde, A harfinde, 'Aerodinamik' maddesinde bulunan her şeyle karşılaştırdım, gene olmadı, gene olmadı. Korkunç! Korkunç!"

Kediler ona hak veriyorlardı, tüm dikkatleri, her başarısız uçuş denemesinden sonra iyiden iyiye üzüntüye ve melankoliye kapılan Şanslı'nın üzerinde yoğunlaşıyordu.

Son başarısızlıktan sonra Albay denemeleri durdurmaya karar verdi, deneyimlerine dayanarak martının kendine olan güvenini yitirmeye başladığını görüyordu, eğer gerçekten uçmak istiyorsa bu çok tehlikeli bir durumdu.

"Belki de yapamıyor. Belki de çok uzun süre bizimle yaşadı ve uçma yeteneğini yitirdi," diye fikir yürüttü Sekreter.

"Eğer teknik bilgilere uyulur, aerodinamik yasalarına saygı gösterilirse, uçulabilir. Unutmayınız ki, her şey ansiklopedidedir," diye belirtti Profesör.

"Kedibalığının kuyruğu adına! Bu bir martı ve martı dediğin uçar," diye karşı çıktı Pupa-yelken.

"Uçmak zorunda. Annesine söz verdim bunun için, kendisine de söz verdim, uçmak zorunda," diye yineledi Zorba.

"Ve bu sözü tutmak hepimizin görevi," diye ekledi Albay.

"Ona uçmayı öğretme yeteneğinden yoksun olduğumuzu ve kediler dünyasının dışında yardım aramak gerektiğini kabul edelim," diye önerdi Zorba.

"Daha açık miyavla Zorba. Sözü nereye getirmek istiyorsun," diye sordu Albay ciddiyetle.

"Hayatımda ilk kez yasağı delmek için izin istiyorum," diye miyavladı Zorba, dostlarının gözlerinin içine bakarak.

"Yasağı delmek mi," diye miyavladı kediler tırnaklarını çıkarıp kabararak.

"İnsanların dilinde miyavlamak yasaktır." Kedi yasası böyleydi; ama, insanlarla iletişim kurmak çıkarlarına uymadığından değil. Tehlikeli olan, insanların göstereceği tepkiydi. Konuşan bir kediyi ne yaparlardı? Büyük olasılıkla alıp bir kafese kapatır, bin türlü aptalca deney uygularlardı üzerinde, çünkü insanlar genellikle kendilerinden farklı bir varlığın onları anlayıp kendini ifade edebileceğini kabullenmeyi beceremezler. Örneğin, kediler yunusların hüzünlü yazgısından haberdardılar; insanlara akıllı olduklarını belli etmişler, onlar da yunusları su gösterilerinde palyaçoluk yapmaya mahkûm etmişlerdi. Bunun dışında kediler, insanların kendilerine zeki ve anlayışlı davranan hayvanları nasıl aşağıladıklarını da bilirlerdi. Örneğin aslanlar, o koca kediler, parmaklıklar arkasında yaşayıp sersemin tekinin kafasını ağızlarına sokmasını kabul etmek zorunda kalmışlardı, papağanlar da kafesteydiler ve birtakım saçma sapan sözleri yineleyip duruyorlardı. Bu nedenle, insan dilinde miyavlamak kediler için büyük bir riskti.

"Şanslı'nın yanında kal. Biz dileğini tartışmak üzere çekiliyoruz," diye buyurdu Albay.

Kedilerin toplantısı uzun saatler sürdü. Zorba'nın, uçmayı beceremediği için ne kadar üzüldüğünü saklamayan martının yanı başında uzanıp kaldığı uzun saatler.

Toplantı bittiğinde gece çökmüştü. Zorba kararı öğrenmek üzere kedilerin yanına gitti.

"Biz kediler, bir kereliğine yasağı delmene izin veriyoruz. Tek bir insanla miyavlaşacaksın, kim olacağına da birlikte karar vereceğiz," diye bildirdi Albay ciddiyetle.

İnsanın Seçimi

Zorba'nın miyavlaşacağı insanı seçmek hiç kolay olmadı. Kediler tanıdıkları bütün insanların bir listesini yaptılar, sonra da adları birer birer listeden çıkarttılar.

"Aşçı René kuşkusuz dürüst ve iyi bir insan. Özel yemeklerinden bir parçayı mutlaka bizim için ayırır; Sekreter ve ben de zevkle yeriz. Ama René'nin anladığı tek konu baharatlar ve tencerelerdir, sorunumuzu çözmekte bize pek yardımı olmaz," diye miyavladı Albay.

"Harry de iyi adamdır. Herkese karşı sevecen ve anlayışlıdır, hatta Matias'ın korkunç sapkınlıklarını bile bağışlar. Korkunç! Örneğin, durup dururken tefarikotuna bulanmak şeklindeki sapkınlıklardır bunlar, korkunç bir kokusu vardır o esansın, korkunç! Harry denizden ve denizcilikten çok iyi anlar, ama sanırım

uçmak hakkında en ufak bir fikri yok," diye belirtti Profesör.

"Lokantadaki garsonların şefi olan Carlo benim ona ait olduğumu söylüyor, ben de ses çıkarmıyorum, çünkü çok iyi biri. Futboldan, basketboldan, voleyboldan, at yarışından, bokstan, her tür spordan anlar, ama ne yazık ki uçmaktan söz ettiğini hiç duymadım," diye anlattı Sekreter.

"Denizlalesinin kirpikleri adına! Benim kaptan da, Anvers'deki bir barda giriştiği son kavgada kendisine hakaret eden on iki kişiye karşı koymuş ve yalnızca yarısını kavga dışı bırakmış, son derece tatlı bir adamdır. Öte yandan, sandalyenin tepesine çıksa midesi bulanır. Ahtapotun dokunaçları adına! Bize yararlı olacağını sanmıyorum," diye belirtti Pupa-yelken.

"Benim evdeki çocuk beni anlardı. Ama tatilde. Hem bir çocuk uçmak hakkında ne bilebilir?" diye miyavladı Zorba.

"Porca miseria! (Allah kahretsin!) Listenin sonuna geldik," diye üzüldü Albay.

"Hayır. Listede olmayan bir insan var. Minnoş'un evinde yaşayan," diye miyavladı Zorba.

Minnoş, balkondaki çiçeklerin arasında uzun saatler geçiren, siyah beyaz, güzel bir dişi kediydi. Limanın bütün kedileri, bedenlerinin esnekliğini, özenle baktıkları kürklerinin parlaklığını, bıyıklarının

uzunluğunu, dimdik kuyruklarının zarifliğini göstererek ağır ağır karşısında dolaşır, onu etkilemeye çalışırlardı. Ama Minnoş aldırmaz görünerek, bir tek yazı makinesiyle balkona yerleşen bir insanın onu okşamasına ses çıkarmazdı.

Bazen kendi yazdıklarını okuyup gülen, kimi zaman da makineden çekip çıkardığı sayfaları hiç okumadan buruşturup atan garip bir insandı bu. Balkonundan Minnoş'u uyutan ve yakınlardan geçen kedilerin derin derin iç çekmelerine yol açan tatlı ve melankolik bir müzik yayılırdı.

"Minnoş'un insanı mı? Niye o?" diye sordu Albay.

"Bilmem. Bana güven veriyor. Yazdıklarını okurken duydum onu. Dinleyeni neşelendiren ya da üzen, ama insanda hep dinleme zevki ve isteği uyandıran güzel sözcükler," diye açıkladı Zorba.

"Bir şair. Yaptığına şiir denir. Ansiklopedinin 16. Cildi, Ş harfi," diye açıkladı Profesör.

"Peki, bu insanın uçmayı bildiğini nereden çıkarıyorsun?" diye meraklı meraklı miyavladı Sekreter.

"Kuş kanatlarıyla uçmayı bilmiyor olabilir, ama onu dinlerken hep sözcüklerle uçtuğunu düşündüm," diye yanıtladı Zorba.

"Zorba'nın Minnoş'un insanıyla miyavlaşmasını onaylayanlar sağ patilerini havaya kaldırsınlar," diye buyurdu Albay.

Zorba, şairle miyavlaşma iznini işte böyle aldı.

Bir Dişi Kedi, Bir Erkek Kedi ve Bir Şair

Zorba, seçilen insanın balkonuna ulaşmak için çatının yolunu tuttu. Çiçeklerin arasında uzanmış Minnoş'u görünce, miyavlamadan önce göğüs geçirdi:

"Minnoş, korkma. Çatının üstündeyim."

"Ne istiyorsun? Kimsin," diye sordu kedi ayağa kalkarken.

"Gitme, lütfen. Benim adım Zorba, çok yakında oturuyorum. Yardımına ihtiyacım var. Balkona inebilir miyim?"

Dişi kedi kafasıyla işaret etti. Zorba balkona atlayıp oturdu. Minnoş kokusunu duymak için yanına geldi.

"Kitap, nem, eski giysi, kuş, toz kokuyorsun, ama derinin temiz olduğu görülüyor," diye saptamada bulundu kedi.

"Harry'nin dükkânının kokuları bunlar. Üzerimde bir de şempanze kokusu varsa, şaşırma," diye uyardı Zorba.

Tatlı bir müzik balkona kadar geliyordu.

"Ne güzel müzik," diye miyavladı Zorba.

"Vivaldi. Dört mevsim. Benden ne istiyorsun?" diye sordu Minnoş.

"Beni içeri alıp insanına götürmeni."

"İmkânsız. Şu anda çalışıyor, hiç kimse onu rahatsız edemez, hatta ben bile," diye belirtti Minnoş.

"Lütfen. Bu çok acil. Bütün liman kedileri adına istiyorum bunu senden," diye yalvardı Zorba.

"Onu neden görmek istiyorsun?"

"Onunla miyavlaşmalıyım!"

"Ama bu yasaktır! Git buradan," diye miyavladı Minnoş kabararak.

"Hayır. Madem sen beni ona götürmek istemiyorsun, o zaman o buraya gelsin. Rock müzik sever misin, pisicik?"

Evin içinde, insan daktiloda yazı yazıyordu. Mutluydu, çünkü bir şiiri bitirmek üzereydi, dizeler de şaşırtıcı bir akıcılıkla peş peşe sıralanıyordu. Birden balkondan Minnoş'undan başka bir kedinin miyavlamaları geldi. Uyumsuz, ama gene de az buçuk ritmik miyavlamalardı bunlar. Rahatsızlığa kapılarak kuşkuyla balkona çıktı ve gördüklerine inanabilmek için gözlerini ovuşturmak zorunda kaldı.

Balkonda Minnoş ön patileriyle kulaklarını tıkamıştı, karşısında arka üstü oturmuş kocaman şişko kara bir kedi, ön patilerinden biriyle kuyruğunu bir müzik aleti gibi tutmuş, öteki patisini de bir gitar teliymiş gibi kuyruğunun üzerine sürtüp duruyor, bir yandan da insanın sinirini bozacak şekilde miyavlıyordu.

İnsan şaşkınlığı geçince gülmesini tutamadı, karnını tutarak iki büklüm olmuşken, Zorba fırsattan yararlanarak evin içine süzülüverdi.

İnsan gülmeye devam ederek içeri girdiğinde, kocaman şişko kara kedinin bir koltukta oturduğunu gördü.

"Ne konserdi! Gerçekten ilgi çekici bir çapkınsın sen, ama korkarım Minnoş müziğini pek sevmedi," dedi insan.

"Çok kötü şarkı söylediğimi biliyorum. Kimse kusursuz değildir," diye yanıtladı Zorba insanların dilinde.

İnsan ağzını açtı, kendine gelmek için kafasına bir tane indirdi ve bir duvara yaslandı.

"Ama sen... sen... konuşuyorsun," diye haykırdı insan.

"Sen de konuşuyorsun ve ben buna şaşırmıyorum. Rica ediyorum sakin ol," diye miyavladı Zorba.

"Konuşan bir... bir... kedi..." dedi insan kanepenin üzerine yığılarak.

"Ben konuşmuyorum, miyavlıyorum, ama senin dilinde. Ben birçok dilde miyavlamayı bilirim," dedi Zorba.

İnsan, kafasını ovuşturdu, sonra elleriyle gözlerini örterek, "Yorgunluktan, yorgunluktan, fazla çalışıyorum," diye yineledi kendi kendine. Ellerini gözlerinden çektiğinde kocaman şişko kara kedi hâlâ koltuktaydı.

"Bu bir hayal. Sen bir hayalsin, öyle değil mi?" diye sordu insan.

"Hayır. Seninle miyavlaşan gerçek bir kediyim. Liman kedileri, büyük bir sorunu paylaşmak ve yardımını istemek üzere birçok insan arasından seni seçtiler. Deli değilsin. Ben gerçeğim," diye belirtti Zorba.

"Ve yanlış anlamadıysam birçok dilde miyavlıyorsun, öyle mi?" diye sordu insan kuşkuyla.

"Evet, kanıt ister misin?" diye önerdi Zorba.

" Buon giorno (Günaydın)," dedi insan.

"Çok geç. Buona sera (İyi akşamlar) demek daha doğru," diye düzeltti Zorba.

"Kalimera (Günaydın)," diye diretti insan.

"Kalispera (İyi akşamlar). Sana vaktin çok geç olduğunu söyledim."

"Doberdan (Günaydın)," diye bağırdı insan.

"Dobreutra (İyi akşamlar). Artık bana inanıyor musun?"

"Evet. Hem tüm bunlar bir düşse bile, ne önemi var? Bu hoşuma gidiyor ve düş görmeye devam etmek istiyorum," diye yanıtladı insan.

"Bu durumda artık konuya gelebilir miyim?" diye sordu Zorba.

İnsan onayladı, ama insanların sohbet etme törenlerine saygı göstermesini istedi. Kediye bir tabak dolusu süt sundu, kendisi de elinde bir bardak kanyakla divana yerleşti.

"Miyavla, kedi," dedi insan, Zorba da ona mar-

tının, yumurtanın, Şanslı'nın öyküsünü ve kedilerin ona uçmayı öğretmek yolundaki sonuçsuz çabalarını aktardı.

"Bize yardım edebilir misin?" diye sordu Zorba anlatmayı bitirince.

"Sanırım evet. Üstelik hemen bu gece," diye yanıtladı insan.

"Bu gece mi? Emin misin?"

"Pencereden dışarı bak, kedi, gökyüzüne bak. Ne görüyorsun?" diye sordu insan.

"Bulutlar, kara bulutlar. Yağmur yağacak," diye gözlemledi Zorba.

"Tam da bu yüzden işte," dedi insan.

"Anlamıyorum. Üzgünüm, ama anlamıyorum," diye itiraf etti Zorba.

O zaman insan, masasının üstünden bir kitap alıp sayfalarını karıştırdı.

"Dinle, kedi. Sana Bernardo Atxaga adlı bir şairden bir şey okuyacağım. 'Martılar' adlı bir şiirden dizeler.

Ama küçük yürek
–bir cambazın yüreğidir o–
hiçbir şey için acı çekmez
bu aptal yağmur için olduğu kadar
hemen her zaman rüzgâr getiren
güneşi getiren hemen her zaman

"Anlıyorum. Bize yardım edebileceğine emindim," diye miyavladı Zorba, koltuktan yere atlayarak.

Gece yarısı dükkânın kapısında buluşmayı kararlaştırdılar ve kocaman şişko kara kedi koşarak olanları arkadaşlarına anlatmaya gitti.

Uçuş

Hamburg'a ince ince yağmur yağıyordu, bahçelerden nemli toprak kokusu yükseliyordu. Sokaklardaki asfalt parıldıyor, ışıklı tabelaların biçimsizleşen yansımaları ıslak zeminde titreşiyordu. Bir yağmurluğa sarınmış yalnız bir adam, liman sokağında Harry'nin dükkânına doğru yürüyordu.

"Kesinlikle olmaz! Elli tırnağınızın ellisini birden popoma batırsanız bile size kapıyı açmam," diye ciyaklıyordu şempanze.

"Ama kimsenin senin canını yakmaya niyeti yok ki. Senden bir iyilik bekliyoruz. Hepsi bu," diye miyavladı Zorba.

"Dükkân sabah dokuzdan akşam on sekize kadar açıktır. Yönetmelik böyle ve buna uyulmalıdır," diye ciyakladı Matias.

"Morsun bıyıkları adına! Hayatında bir kerecik sevecen olamaz mısın, maymuncuk," diye miyavladı Pupa-yelken.

"Sizden rica ediyorum, Bay Maymun," diye yalvardı Şanslı.

"Olanaksız! Yönetmelik, elimi uzatıp sürgüyü açmamı yasaklıyor, siz pire torbaları, parmağınız olmadığı için siz de açamazsınız," diye açıkladı Matias alaylı alaylı.

"Sen korkunç bir maymunsun! Korkunç," diye bağırdı Profesör.

"Dışarda bir insan var ve saatine bakıyor," diye uyardı pencereden bakmakta olan Sekreter.

"Şair! Kaybedecek vakit yok," diye haykırdı Zorba var gücüyle pencereye koşarak.

Saint-Michel Kilisesi'nin çanları saat on ikiyi vurdu ve insan kırılan camların sesiyle irkildi. Kocaman şişko kara kedi bir cam yağmurunun içinde yolun ortasına düştü, ama kafasında açılmış olabilecek yaralara hiç aldırmadan ayağa kalktı ve yeniden çıkmış olduğu pencereye atladı.

Kediler martıyı pencereye dikerlerken insan binaya yaklaştı. Bir şempanze gözlerini, kulaklarını ve ağzını gizlemeye çalışırken yüzünü gözünü mıncıklayıp duruyordu.

"Ona yardım edin! Cam onu yaralamasın," diye miyavladı Zorba.

"İkiniz de buraya gelin," dedi insan onları kollarına alarak.

İnsan hızla dükkânın kapısından uzaklaştı. Yağmurluğunun altında kocaman şişko kara bir kediyle, gümüşsü tüyleri olan bir martı taşıyordu.

"Reziller! Haydutlar! Bunu ödeteceğim size," diye ciyakladı şempanze.

"Sen kendin kaşındın! Yarın Harry'nin ne düşüneceğini biliyor musun? Camı kıranın sen olduğunu düşünecek," diye bildirdi Sekreter.

"Caramba! Gene miyavlarımı ağzımdan almayı başardınız," diye karşı çıktı Albay.

"Müren balığının sivri dişleri adına! Çatıya! Şanslımızın uçuşunu göreceğiz," diye bağırdı Pupa-yelken.

Kocaman şişko kara kedi ve martı yağmurluğun altına güzelce yerleşmişlerdi, hızlı ve kararlı adımlarla yürüyen insanın bedeninin sıcaklığını duyuyorlardı. Değişik ritimlerde, ama aynı yoğunlukta çarpan yüreklerinin sesini dinliyorlardı.

"Kedi, yaralı mısın?" diye sordu insan, yağmurluğunun astarında kan lekeleri görünce.

"Önemli değil. Nereye gidiyoruz?"

"İnsan dilinden anlar mısın?" diye sordu Şanslı.

"Evet. Ve bu, sana uçmanda yardım edecek yürekli bir insan," diye martıyı yatıştırdı Zorba.

"Martının dilinden anlıyor musun?" diye sordu insan.

"Nereye gittiğimizi söyle," diye diretti Zorba.

"Artık gitmiyoruz, geldik bile," diye yanıtladı insan.

Zorba, kafasını çıkardı. Karşılarında büyük bir bina vardı. Gözlerini kaldırınca, projektörlerle aydınlatılan Saint-Michel Kulesi'ni tanıdı. Işık demetleri, zamanın, yağmurların ve rüzgârların yeşil bir cilayla kapladığı uzun ince yapıyı var güçleriyle dövüyorlardı.

"Kapılar kapalı," diye miyavladı Zorba.

"Hepsi değil. Yalnız başıma düşünmek ve sigara içmek için, fırtınalı günlerde sık sık buraya gelirim. Bir giriş biliyorum," diye yanıtladı insan.

Kulenin çevresini dolaşarak, insanın bıçağıyla açtığı bir yan kapıdan içeri girdiler. Cebinden bir fener çıkardı, fenerin zayıf ışığında, hiç bitmeyecek gibi gözüken sarmal merdivenleri tırmanmaya başladılar.

"Korkuyorum," diye cıvıldadı Şanslı.

"Ama uçmak istiyorsun, öyle değil mi?" diye sordu Zorba.

Saint-Michel'in çan kulesinden bakınca bütün kent ayaklarının altındaydı. Yağmur televizyon kulesini kaplamıştı, limandaki vinçler ise, dinlenmekte olan hayvanlara benziyorlardı.

"Şuraya bak, Harry'nin dükkânı görünüyor. Arkadaşlarımız orada," diye miyavladı Zorba.

Zorba çan kulesini koruyan parmaklığın üzerine

zıpladı. Aşağıdaki arabalar, parlak gözlü böcekler gibiydiler. İnsan martıyı ellerinin arasına aldı.

"Hayır! Korkuyorum! Zorba! Zorba," diye bağırdı insanın ellerini gagalayarak.

"Bekle! Onu parmaklığın üzerine koy," diye miyavladı Zorba.

"Onu aşağı fırlatmaya niyetim yoktu," dedi insan.

"Uçacaksın Şanslı. Soluk al. Yağmuru hisset. Yağmur sudur. Hayatın boyunca pek çok şey seni mutlu edecek; bunlardan biri sudur, biri rüzgâr, biri de, yağmurun ardından hep bir ödül gibi gelen güneş. Yağmuru hissediyor musun? Kanatlarını aç," diye miyavladı Zorba.

Martı kanatlarını açtı. Projektörler onu ışığa boğuyor, yağmur tüylerinin üzerine inciler saçıyordu. İnsanla kedi onun gözlerini kapatıp kafasını kaldırdığını gördüler.

"Yağmur, su. Seviyorum!"

"Uçacaksın," diye güvence verdi Zorba.

"Seni seviyorum. Sen çok iyi bir kedisin," diye bağırdı martı parmaklığın kenarına yaklaşarak.

"Uçacaksın. Bütün gökyüzü senin olacak," diye miyavladı Zorba.

"Seni asla unutmayacağım. Öteki kedileri de," diye haykırdı martı, ayakları yarı yarıya parmaklığın dışındaydı, Atxaga'nın dizelerinde söylendiği gibi, küçük yüreği bir cambaz yüreğiydi.

"Uç," diye miyavladı Zorba, bir patisini uzatıp hafifçe ona dokunarak.

Şanslı görüş alanlarından çıktı, insanla kedi en kötüsünden korktular; bir taş gibi yere mi çakılmıştı yoksa... Soluklarını tutarak kafalarını parmaklığın dışına uzattılar ve martının kanat çırparak otoparkın üzerinde uçtuğunu gördüler. Ardından, Saint-Michel'in eşsiz güzelliğini taçlandıran altın rüzgâr gülünden bile yükseğe çıktığını gördüler.

Şanslı, Hamburg gecesinde tek başına uçuyordu. Limandaki vinçlerin, gemilerin direklerinin üzerinde yükselmek için var gücüyle kanat çırparak uzaklaşıyor, sonra süzülerek geri geliyor ve kilisenin çan kulesinin çevresinde dönüyordu.

"Uçuyorum! Zorba! Uçmayı biliyorum," diye bağırıyordu keyifle gri gökyüzünün sonsuzluğunda.

İnsan kedinin sırtını okşadı.

"İşte böyle kedi, başardık," dedi göğüs geçirerek.

"Evet. Boşluğun kenarında en önemlisinin ne olduğunu anladı," diye miyavladı Zorba.

"Ya, öyle mi? Peki neymiş anladığı," diye sordu insan.

"Yalnızca cesaret edenler uçabilir," diye miyavladı Zorba.

"Şu anda varlığımın seni rahatsız ettiğini düşünüyorum. Seni aşağıda bekliyorum." Ve insan gitti.

Zorba, kocaman şişko kara kedi, iyi kedi, soylu kedi, liman kedisi gözlerini bulandıranın yağmur mu yoksa gözyaşları mı olduğunu anlayamayacak hale gelene dek, orada durup martıyı seyretti.

Laufenburg, Kara Orman, 1996